

69
17.06.2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

ОХРІМЕНКО Дмитро Романович
(студента групи МО-64)

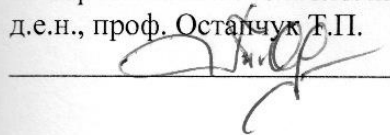

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

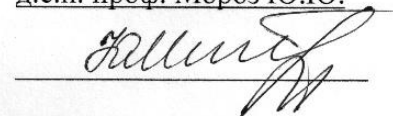
АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
галузі знань 07«Управління та адміністрування» спеціальності
073 «Менеджмент»)

Допущено до захисту
протокол № 5
від 03.06.2024
зав. кафедри менеджменту, бізнесу
та маркетингових технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

Керівник роботи:
д.е.н. проф. Мороз Ю.Ю.

Рецензент
к.е.н., доц. Виговський В.Г.

Житомир, 2024

Анотація

Охріменко Д.Р. Аналіз фінансового стану підприємства та шляхи його покращення – Рукопис.

Бакалаврська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2024.

У бакалаврській кваліфікаційній роботі проаналізовано фінансовий стан підприємства та шляхи покращення відповідного процесу.

Ключові слова: фінансовий стан, фінансовий аналіз, прибуток, рентабельність.

Annotation

Okhrimenko D.R. Analysis of the company's financial condition and ways to improve – Manuscript.

The bachelor's qualification work is submitted for the Bachelor's degree, field of knowledge 07 "Management and administration" of specialty 073 "Management". - Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2024.

The bachelor's qualification work the financial condition of the enterprise and ways to improve the relevant process were analyzed.

Keywords: financial condition, financial analysis, profit, profitability.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Поняття фінансового стану підприємства та обґрунтування необхідності його аналізу	7
1.2. Сутність та види фінансового аналізу діяльності підприємства	16
1.3. Методичні засади аналізу фінансового стану підприємства.....	26
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства.....	36
Висновки до розділу 1	43
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «КАПЕЛА-РАДОМИСЛЬ» ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ	45
2.1. Організаційно-управлінський аналіз ТОВ «Капела-Радомисль»	45
2.2. Аналіз та оцінка фінансових ресурсів ТОВ «Капела-Радомисль»	50
2.3. Аналіз та оцінка грошових потоків та платоспроможності ТОВ «Капела-Радомисль»	56
2.4. Аналіз фінансової привабливості ТОВ «Капела-Радомисль».....	64
2.5. Напрями покращення фінансового стану ТОВ «Капела-Радомисль».....	66
Висновки до розділу 2	70
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Аналіз фінансового стану підприємства та шляхи його покращення обумовлена зростаючою необхідністю ефективного управління фінансовими ресурсами в умовах сучасної ринкової економіки. Успіх будь-якого підприємства залежить від його здатності підтримувати стабільний і здоровий фінансовий стан, що забезпечує можливість зростання, інноваційного розвитку та конкурентоспроможності на ринку. Аналіз фінансового стану дозволяє виявити слабкі сторони та проблеми, що перешкоджають ефективній діяльності підприємства, а також визначити сильні сторони, на яких можна базувати подальший розвиток.

В умовах нестабільної економічної ситуації, впливу глобальних ринків та змін у законодавчій базі, підприємства стикаються з численними викликами, які можуть негативно вплинути на їх фінансову стабільність. Тому систематичний аналіз фінансових показників стає необхідним інструментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Він дозволяє оцінити рентабельність, ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість підприємства, що в свою чергу допомагає ефективно планувати фінансову політику, оптимізувати витрати та підвищувати доходи.

Пошук шляхів покращення фінансового стану є ключовим аспектом для забезпечення довгострокового успіху підприємства. Це включає розробку та впровадження стратегій, спрямованих на підвищення ефективності використання ресурсів, зменшення витрат, збільшення обсягів реалізації продукції, а також залучення інвестицій для розширення виробничих потужностей. Особливо важливою є здатність підприємства адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури, що вимагає постійного моніторингу та аналізу фінансового стану.

Таким чином, тема дослідження «Аналіз фінансового стану підприємства та шляхи його покращення» є надзвичайно актуальною, оскільки вона спрямована на

вирішення найважливіших питань фінансового управління, що дозволить підприємствам досягати стійкого розвитку, підвищувати свою ефективність та залишатися конкурентоспроможними на ринку.

Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є узагальнення та подальше вдосконалення теоретичних та методологічних основ аналізу фінансового стану підприємства та шляхи його покращення ТОВ «Капела-Радомисль».

Встановлена мета зумовила необхідність вирішення наступних **завдань**:

- визначити поняття фінансового стану підприємства та обґрунтування необхідності його аналізу;
- дослідити сутність та види фінансового аналізу діяльності підприємства;
- обґрунтувати методичні засади аналізу фінансового стану підприємства;
- проаналізувати нормативно-правове та інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства;
- здійснити організаційно-управлінський аналіз підприємства;
- проаналізувати та оцінити фінансові ресурси підприємства;
- проаналізувати та оцінити грошові потоки та платоспроможності підприємства;
- проаналізувати фінансову привабливості підприємства;
- обґрунтувати напрями покращення фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження у бакалаврській кваліфікаційній роботі виступає процес аналізу фінансового стану підприємства та шляхи його покращення, **предметом** – теоретичні, методичні та прикладні засади аналізу фінансового стану підприємства та шляхи його покращення.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у дипломній роботі було використано різноманітні наукові методи, такі як узагальнення, аналіз, синтез, системний підхід, графічні засоби, абстрактно-логічний аналіз та інші.

Інформаційною базою дослідження виступили наукові та методичні публікації провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, діюче законодавство України, а також дані фінансової та управлінської звітності аналізованого підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у обґрунтуванні напрямів удосконалення фінансового стану підприємства.

Структура та обсяг бакалаврської кваліфікаційної роботи. Бакалаврська кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 85 сторінках друкованого тексту. Робота містить 18 таблиць та 2 рисунки. Список використаних джерел налічує 73 найменувань. Робота містить 1 додаток.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття фінансового стану підприємства та обґрунтування необхідності його аналізу

У сучасних умовах здійснення господарської діяльності підприємств фінансовий стан є ключовою характеристикою діяльності, його оцінка – це запорука успіху підприємств. Аналіз інформаційних джерел свідчить, що фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на нього впливають усі ці види діяльності підприємства. Передусім на фінансовому стані будь-якого підприємства позитивно позначаються безперебійний випуск і реалізація високоякісної продукції.

Зауважимо, що достовірна й своєчасна інформація про фінансовий стан підприємств є запорукою прийняття ефективних фінансових рішень, спрямованих на зниження витрат фінансових ресурсів, зростання прибутку та ринкової вартості підприємства. Користувачами інформації про фінансовий стан підприємства передусім є власники підприємства, інвестори, банківські установи, партнери по бізнесу, професійні учасники ринку цінних паперів, працівники податкової служби, страхові компанії та інші учасники економічних відносин [1].

У сучасній економічній науці немає усталеної думки щодо трактування поняття «фінансовий стан підприємства», його характеристик, елементів і видів. Чимало науковців схильні розрізняти поняття «економічний стан підприємства», «фінансовий стан підприємства» та «фінансово-економічний стан». Ми поділяємо думку науковців, які вважають домінуючою відмінною ознакою, що розмежовує сутність цих понять, є саме: визначення розмежування економічної діяльності підприємства, яка включає розуміння всіх видів діяльності на підприємстві та

фінансової діяльності, що стосується безпосередньо зміни й розміру капіталу підприємства.

Саме поняття «фінансовий стан» по-різному розглядається в наукових працях і діючих нині в Україні нормативних джерелах. У Методиці інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій № 22 від 23 лютого 1998 р., розробленої Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств і організацій, наведено таке визначення фінансового стану підприємства:

«Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується істотою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів» [9].

Положенням про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затвердженим Наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121, фінансовий стан підприємства визначається як сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, реальні й потенційні можливості підприємства [10].

У методичних рекомендаціях щодо аналізу фінансово-господарського стану підприємств або організацій Державної податкової адміністрації України (лист № 759/10/20-2117 від 27.01.1998 р.) зазначається, що «фінансове положення (стан) є комплексним поняттям і відображає рейтинг підприємства на фінансовому ринку, його кредито- і податкоспроможність характеризується системою показників, які визначають на конкретну дату» [6].

Трактування категорії «фінансовий стан» різними авторами подано в табл. 1.1.

На нашу думку визначення фінансовий стан підприємства – це комплексне відображення фінансового здоров'я та стійкості підприємства, що характеризується його здатністю своєчасно та в повному обсязі виконувати свої фінансові

зобов'язання перед контрагентами, інвесторами, кредиторами, державою та працівниками.

Таблиця 1.1

Тлумачення категорії «фінансовий стан підприємства»

Автори, джерело	Тлумачення поняття
Маркарян Е. А., Герасименко Г. П. [5]	Фінансовий стан підприємства – це сукупність показників, які відображають його спроможність погасити свої боргові зобов'язання
Осмоловський В. В. [7]	Фінансовий стан – це комплексне поняття, яке характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормальної виробничої діяльності комерційних та інших суб'єктів господарювання, доцільністю й ефективністю їх розміщення і використання, фінансовими взаємовідносинами із суб'єктами господарювання, платоспроможністю та фінансовою стійкістю
Поддєрьогін А. М. [8]	Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів
Дем'яненко М. Я. [2]	Фінансовий стан – це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації всіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства. Він характеризується системою показників, які відображають стан капіталу в процесі його кругообігу, здатність розраховуватися за своїми зобов'язаннями і забезпечувати ефективне фінансування своєї виробничої діяльності на певний момент часу
Загородній Л. Г., Вознюка Г. Л., Смовженко Т. С. [3]	Фінансовий стан — це стан економічного суб'єкта, що характеризується наявністю в нього фінансових ресурсів, забезпеченістю коштами, необхідними для господарської діяльності, підтримання нормального режиму праці та життя, здійснення грошових розрахунків з іншими економічними суб'єктами
Коробов М. Я. [4]	Фінансовий стан підприємства – це складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика якості його діяльності. Фінансовий стан підприємства можна визначити як міру забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами і ступінь раціональності їх розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. Це характеристика діяльності підприємства, в якій, як у дзеркалі, у вартісній формі відображені загальні результати роботи підприємства, в тому числі й роботи з управління фінансовими ресурсами
Савицька Г. В. [11]	Фінансовий стан підприємства характеризується системою показників, які відображають стан капіталу в процес його кругообігу та здатність суб'єкта господарювання фінансувати свою діяльність на фіксований момент часу

Джерело: сформовано автором за власними дослідженнями.

Таким чином, проаналізувавши різні погляди, вчених-економістів, можемо виділити сутнісні характеристики категорії «фінансовий стан підприємства» (рис. 1.1).

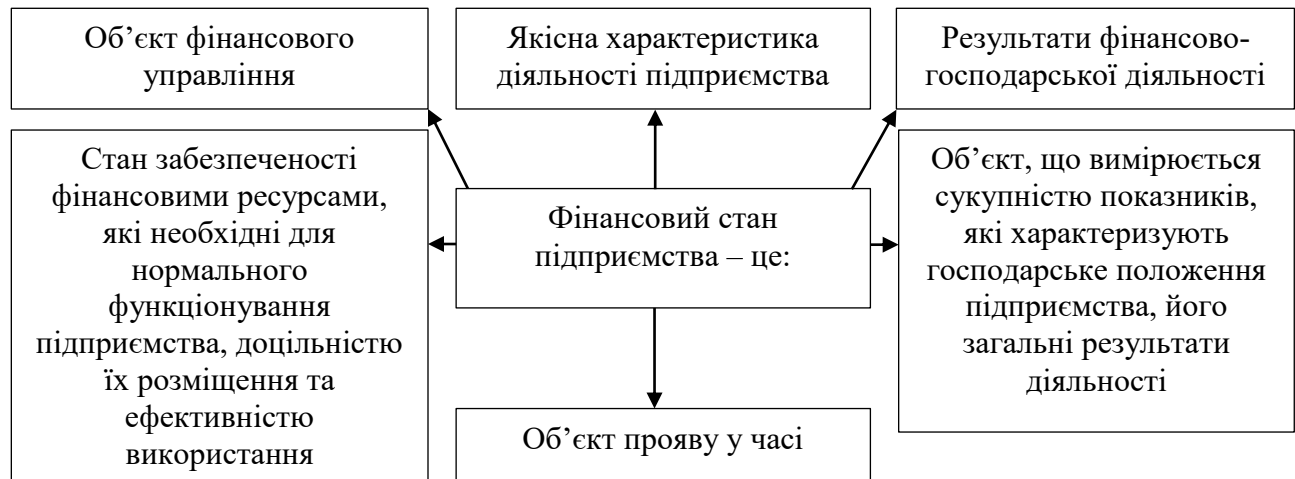

Рис. 1.1. Основні положення категорії «фінансовий стан підприємства»

Джерело: [6].

Проаналізувавши трактування поняття «фінансовий стан підприємства» в наукових економічних дослідженнях і визначення основних положень цього поняття, спробуємо дати власне його визначення: фінансовий стан являє собою якісну характеристику діяльності підприємства, є об'єктом фінансового управління та є результатом фінансово-господарської діяльності, відображає стан забезпеченості фінансовими ресурсами, необхідним для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективністю використання й вимірюється сукупністю показників, що характеризують загальні результати діяльності підприємства на даний час і визначає його перспективи у майбутньому.

Крім того, слід звернути увагу на таку особливо цікаву думку окремих авторів стосовно розмежування понять «фінансовий стан», «фінансове становище» та «фінансова позиція».

Так, І. О. Бланк розрізняє поняття «фінансова позиція» та «фінансовий стан», розуміючи фінансову позицію як стан обсягу та структури активів, капіталу, а також основних фінансових результатів діяльності підприємства на певну дату. Фінансова позиція, на його думку, є предметом аналізу та оцінки з метою виявлення реального фінансового стану підприємства, а фінансовий стан – це рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання [1].

Л. В. Чупіс зі співавторами наголошують на різниці понять «фінансовий стан» та «фінансове становище», зазначаючи, що «фінансове становище – це забезпеченість підприємства власними й позиковими коштами, можливість і ефективність їх використання у своєму обороті за сформованих економічних умов» [12], наголошуючи на тому, що фінансове становище є рівнем фінансового стану, зафіксованим на певний момент часу. Таким чином, «фінансовий стан» є характеристикою діяльності підприємства у визначеному періоді за сформованих економічних умов.

Зазначені терміни мають по дві основи, перша з яких є спільна і похідна від слова «фінанси», й означає «сукупність економічних відносин, що виникають у процесі формування, розподілу і використання фондів грошових коштів». Другу основу становить, відповідно, слово «стан» і «становище», «позиція». Звернувшись до лінгвістичного аналізу даних слів, ми виявили таке: ці слова є синонімами, отже, повинні мати єдину сутнісну характеристику. Саме тому, на нашу думку, розмежовувати ці поняття недоцільно.

Щоб визначити сутність поняття «фінансовий стан», необхідно дослідити елементи, що його характеризують.

А. М. Поддєрьогін розглядає комплекс основних показників: ліквідність, платоспроможність, прибутковість, кредитоспроможність, фінансову стійкість і стабільність, рентабельність, ділову активність, майновий стан підприємства й оцінку акціонерного капіталу [8].

В умовах нестабільності й жорсткої ринкової конкуренції для підтримання стабільного фінансового стану потрібно вдосконалити системи фінансового управління основними елементами фінансового стану, які є загальновизнаними: фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, прибутковість, рентабельність, кредитоспроможність, ділова активність. Зауважимо, що було доцільно доповнити дану характеристику фінансового стану такими елементами, як: ефективність формування майнового комплексу та структури капіталу, моніторинг загрози банкрутства, рівень інвестиційної привабливості та фінансового ризику.

Окрім того, неоднозначною залишається й позиція різних науковців стосовно видів фінансового стану.

Відомо що, узагальнена позиція стосовно різновидів фінансового стану підприємства передбачає його розмежування на два види.

1. Задовільний фінансовий стан – це ефективне використання ресурсів, можливість повністю й у належний термін відповісти за своїми зобов'язаннями; достатність власних засобів для уникнення високого ризику; гарантовані перспективи отримання прибутку.

2. Незадовільний фінансовий стан виражається в незадовільній платіжній готовності, у неефективному використанні ресурсів і розміщенні засобів виробництва, їх іммобілізації. Межею поганого фінансового стану підприємства є стан банкрутства, тобто нездатність підприємства відповісти за своїми зобов'язаннями.

У науковій літературі представлена позиція, згідно з якою більшість учених виокремлюють чотири типи фінансового стану. В основі такого поділу лежить багаторівнева схема покриття запасів і витрат, тобто різновиди фінансового стану виділяються на основі показників фінансової стійкості, на такі види:

- 1) абсолютною фінансова стійкість вважаються тоді, коли власні оборотні кошти повністю забезпечують запаси й витрати;

- 2) нормально стійкий фінансовий стан – запаси й витрати забезпечуються

сумою власних оборотних коштів і довгостроковими позичковими джерелами;

3) нестійкий фінансовий стан – запаси й витрати забезпечуються за рахунок власних оборотних коштів, довгострокових позичкових джерел і короткострокових кредитів і позичок, тобто за рахунок усіх основних джерел формування запасів і витрат;

4) кризовий фінансовий стан – запаси й витрати не забезпечуються джерелами їх формування, підприємство перебуває на межі банкрутства [1].

Отже, фінансово стійким можна вважати таке підприємство, яке за рахунок власних коштів спроможне забезпечити запаси й витрати, не допустити невинуватеної кредиторської заборгованості, своєчасно розрахуватися за своїми зобов'язаннями.

1. Сутність фінансового стану підприємства слід розглядати з позицій фінансового менеджменту. Фінансовий стан передусім є об'єктом фінансового управління, результатом фінансово-господарської діяльності й слугує якісною характеристикою діяльності підприємства. Фінансовий стан підприємства відображає стан забезпеченості фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективністю використання й вимірюється сукупністю показників, що характеризують загальні результати діяльності підприємства на даний час і визначає його перспективи у майбутньому.

2. Основними елементами фінансового стану є: фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, прибутковість, рентабельність, кредитоспроможність, ділова активність. Вважаємо, що доцільно доповнити дану характеристику фінансового стану такими елементами, як: ефективність формування майнового комплексу та структури капіталу, моніторинг загрози банкрутства, рівень інвестиційної привабливості та фінансового ризику.

3. На нашу думку, не можна ототожнювати стійкість підприємств із його фінансовим станом, у якому факт збитковості відіграє головну роль, фінансовий стан

необхідно визначати не лише на основі показників фінансової стійкості. Загальний висновок про те, в якому фінансовому стані знаходиться підприємство, повинен ґрунтуватися на комплексі показників, оскільки значна кількість збиткових підприємств не є банкрутами і продовжують свою діяльність.

Аналіз фінансового стану підприємства є критично важливим процесом для забезпечення його успішного функціонування та стійкого розвитку. Нижче наведено основні причини, які обґрунтовують необхідність проведення такого аналізу.

1. Прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Керівництво підприємства потребує достовірної інформації про фінансовий стан для прийняття стратегічних та оперативних рішень. Аналіз фінансових показників допомагає оцінити ефективність поточних стратегій, виявити слабкі сторони та визначити напрямки для покращення.

2. Забезпечення фінансової стабільності та стійкості. Аналіз фінансового стану дозволяє виявити потенційні фінансові ризики та загрози, які можуть вплинути на стабільність підприємства, що включає оцінку ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості, що допомагає запобігти банкрутству та забезпечити довгострокову фінансову стабільність.

3. Планування та прогнозування. Фінансовий аналіз є основою для планування та прогнозування фінансової діяльності підприємства. Він допомагає розробити бюджети, прогнозувати доходи та витрати, оцінювати потреби у фінансуванні та планувати інвестиції.

4. Оцінка ефективності використання ресурсів. Аналіз фінансових показників дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої фінансові та матеріальні ресурси, що включає оцінку оборотності активів, рентабельності, ефективності управління капіталом та інших ключових показників.

5. Залучення інвестицій та кредитних ресурсів. Інвестори та кредитори оцінюють фінансовий стан підприємства перед наданням коштів. Проведення регулярного аналізу фінансового стану підвищує довіру до підприємства, сприяє

залученню інвестицій та забезпечує доступ до кредитних ресурсів на вигідних умовах.

6. Контроль за виконанням фінансових планів та бюджетів. Аналіз фінансових показників дозволяє контролювати виконання фінансових планів та бюджетів, виявляти відхилення та своєчасно вживати коригуючі заходи, що допомагає забезпечити фінансову дисципліну та ефективне управління фінансами.

7. Оцінка конкурентоспроможності. Аналіз фінансового стану дозволяє порівнювати фінансові показники підприємства з показниками конкурентів, що допомагає визначити конкурентні переваги, виявити слабкі сторони та розробити стратегії для покращення конкурентоспроможності.

8. Виявлення та управління ризиками. Аналіз фінансового стану допомагає ідентифікувати фінансові ризики, такі як ризики неплатоспроможності, ліквідності, кредитні ризики та інші, що дозволяє розробити стратегії управління ризиками та мінімізувати їх вплив на діяльність підприємства.

9. Підвищення прозорості та підзвітності. Регулярний аналіз фінансового стану забезпечує прозорість фінансової діяльності підприємства та підвищує рівень підзвітності перед акціонерами, інвесторами, кредиторами та іншими зацікавленими сторонами.

10. Забезпечення відповідності нормативним вимогам. Аналіз фінансових показників допомагає підприємству дотримуватися нормативних вимог та стандартів, встановлених законодавством та регуляторами, що важливо для уникнення штрафів, санкцій та інших негативних наслідків.

Аналіз фінансового стану підприємства є невід'ємною частиною фінансового менеджменту. Він забезпечує керівництво необхідною інформацією для прийняття обґрунтованих рішень, сприяє підвищенню фінансової стабільності та ефективності підприємства, допомагає залучати інвестиції та управляти ризиками. Проведення регулярного та комплексного аналізу фінансового стану є ключовим фактором для успішного розвитку підприємства та досягнення його стратегічних цілей.

1.2. Сутність та види фінансового аналізу діяльності підприємства

Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним для оцінки його фінансової стійкості, платоспроможності та ефективності використання ресурсів. В умовах сучасної економіки, де конкуренція і ризики є постійними супутниками бізнесу, такий аналіз стає критично важливим для прийняття стратегічних рішень.

Необхідність фінансового аналізу обумовлена кількома факторами. По-перше, він дозволяє керівництву підприємства оцінити його поточний фінансовий стан і виявити сильні та слабкі сторони, що включає аналіз активів, зобов'язань, власного капіталу, прибутковості, рентабельності та інших ключових показників. По-друге, фінансовий аналіз допомагає виявити проблемні області та розробити заходи для їх усунення, що сприяє підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами.

Існують кілька видів фінансового аналізу, які можна класифікувати за різними ознаками. За організаційними формами проведення виділяють два головні види фінансового аналізу: внутрішній і зовнішній. Внутрішній аналіз здійснюється аналітиками підприємства і ґрунтується на широкій інформаційній базі, включаючи оперативні дані. Він орієнтований на детальне дослідження всіх аспектів фінансової діяльності підприємства. Зовнішній аналіз, навпаки, здійснюється сторонніми аналітиками, які не мають доступу до внутрішньої інформаційної бази підприємства. Через це такий аналіз є більш формалізованим і загальним.

Зовнішній фінансовий аналіз має свої особливості. Його суб'єктами є численні користувачі інформації про діяльність підприємства, такі як інвестори, кредитори, партнери та інші зацікавлені особи. Метою зовнішнього аналізу є оцінка фінансового стану підприємства з погляду його стабільності та надійності. Використовуються типові методики аналізу, стандарти обліку і звітності, орієнтація йде тільки на публічну зовнішню звітність підприємства, що забезпечує максимальну доступність результатів аналізу для всіх користувачів інформації.

В процесі зовнішнього фінансового аналізу оцінюються показники прибутку і рентабельності, ліквідності балансу і платоспроможності підприємства, ефективності використання позичкового капіталу, експрес-діагностики фінансового стану підприємства і рейтингової оцінки емітентів.

Внутрішній фінансовий аналіз, в свою чергу, має інші завдання і методи. Основним змістом внутрішнього аналізу є оцінювання майна і капіталу підприємства, фінансової стійкості та стабільності, ділової активності, динаміки прибутку та рентабельності, кредитоспроможності, ефективності використання власних та залучених фінансових ресурсів, ліквідності та платоспроможності, а також комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Отже, фінансовий аналіз є необхідним інструментом для управління підприємством. Він дозволяє отримати повну і об'єктивну картину фінансового стану підприємства, визначити проблемні області і розробити стратегії для їх вирішення. Без регулярного проведення фінансового аналізу неможливо ефективно управляти фінансами, що може призвести до фінансових труднощів і навіть до банкрутства підприємства.

Зовнішній і внутрішній фінансовий аналіз різняться між собою за певними ознаками, які представлені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Ознаки зовнішнього і внутрішнього фінансового аналізу

Оцінка	Зовнішній фінансовий аналіз	Внутрішній фінансовий аналіз
Суб'єкт аналізу	Підприємство та його ділові партнери	Підприємство
Інформаційна база	Публічна фінансова звітність	Бухгалтерський управлінський облік та звітність
Відкритість результатів аналізу	Відкритість	Комерційна таємниця
Регламентація правил здійснення	Установлює держава	Установлює підприємство

Джерело: сформовано автором за власними дослідженнями [5, с. 8].

Дана таблиця ілюструє ключові відмінності між зовнішнім та внутрішнім фінансовим аналізом, підкреслюючи різні підходи та інформаційні бази, які використовуються для їх здійснення.

Фінансовий аналіз підприємства можна класифікувати за кількома критеріями. За обсягом дослідження виділяють два основні види: повний і тематичний фінансовий аналіз.

Повний фінансовий аналіз охоплює всебічне вивчення всіх аспектів фінансової діяльності підприємства. Він включає аналіз прибутковості, рентабельності, ліквідності, фінансової стійкості та інших ключових показників, що дозволяє отримати комплексне уявлення про фінансовий стан підприємства.

Тематичний фінансовий аналіз, на відміну від повного, фокусується на окремих аспектах фінансової діяльності підприємства. Наприклад, можна дослідити ефективність використання активів, оцінити фінансові ресурси з певних джерел, визначити рівень фінансової стійкості та платоспроможності, або оцінити оптимальність фінансової структури капіталу.

Залежно від об'єкта аналізу, можна виділити такі види фінансового аналізу:

- аналіз фінансової діяльності підприємства в цілому, що охоплює всі аспекти його фінансової діяльності;
- аналіз фінансової діяльності окремих структурних одиниць та підрозділів підприємства, що дозволяє виявити ефективність їхньої роботи;
- аналіз окремих фінансових операцій, що фокусується на конкретних фінансових угодах або транзакціях.

З огляду на терміни та цілі проведення, виділяють три основні типи фінансового аналізу:

1. Попередній (ретроспективний) фінансовий аналіз, який полягає у вивченні умов фінансової діяльності підприємства за минулі періоди. Це може бути корисно, наприклад, для оцінки власної платоспроможності перед отриманням банківського кредиту.

2. Поточний (оперативний) фінансовий аналіз проводиться під час поточної фінансової діяльності підприємства з метою оперативного впливу на її результати. Це дозволяє своєчасно виявляти проблеми та приймати відповідні рішення.

3. Прогнозний (перспективний) фінансовий аналіз здійснюється на основі прогнозних або очікуваних даних, які порівнюються з даними відповідного звітного періоду. Цей вид аналізу дозволяє глибше та повніше оцінити фінансовий стан підприємства, а також прогнозувати його діяльність у майбутньому, що є важливим для стратегічного планування.

Кожен із цих видів фінансового аналізу має свої специфічні завдання та підходи, але всі вони спрямовані на забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства та підвищення його фінансової стійкості.

Більшість науковців, розробляючи класифікацію фінансового аналізу, виділяють два основні види: внутрішній та зовнішній фінансовий аналіз. Г. О. Крамаренко та О. Є. Чорна пояснюють поділ на зовнішній і внутрішній фінансовий аналіз різноманітністю інтересів користувачів аналітичної інформації [5, с. 8].

С.С. Черниш стверджує про те, що внутрішній фінансовий аналіз використовується для потреб управління підприємством, зовнішній аналіз здійснюють інвестори, постачальники фінансових і матеріальних ресурсів, контролюючі органи. Мета внутрішнього аналізу – забезпечення максимального прибутку і унеможливлення ризику банкрутства, а зовнішнього – одержання щонайбільшого розміру прибутку та унеможливлення ризику втрати. Тобто цілі ототожнені для користувачів усіх видів фінансового аналізу [15, с. 143].

Хочемо зазначити, що А. О. Чугаєв крім внутрішнього та зовнішнього аналізу виділяє ще комбінований фінансовий аналіз. Під час документальних перевірок дотримання податкового та валютного законодавства суб'єктами господарювання, податкові органи мають право залучати та використовувати дані первинного обліку. «Необхідність поглибленого дослідження фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання як платника податків обумовило виникнення на практиці

такого виду аналізу, в якому використовуються як фінансова і податкова звітність, так і інформація внутрішнього користування» [16, с. 17].

При побудові класифікації видів фінансового аналізу було запропоновано такі раніше не використані ознаки: за достатністю, за інформаційними джерелами, за періодичністю, за критеріальною базою, за способом відбору даних для аналізу.

Під час вибору методики, методів чи сукупності показників фінансового аналізу необхідно сформулювати саме відповідність його мети цим застосованим прийомам, методам та показникам. Тому існує достатній, недостатній, надлишковий фінансові аналізи.

В залежності від того, чи потрібно для формування інформаційної бази фінансового аналізу проводити спеціальні додаткові дослідження, чи достатньо інформації з фінансової звітності, фінансовий аналіз може базуватись на обліковій інформації або на спеціальній інформації.

Оскільки фінансовий аналіз може проводитись через різні проміжки часу, тобто з різною періодичністю, то варто виокремлювати перманентний, періодичний та разовий аналізи. Залежно від того, яку критеріальну базу використано у фінансовому аналізі, нами виділено монокритеріальний та полікритеріальний аналізи. Аналіз даних у фінансовому аналізі виконується або по факту за останній звітний період або коли здійснюється порівняння змін у динаміці. Тому існує статичний та динамічний фінансові аналізи. Результати вивчення літературних джерел за проблемою та власне бачення дають можливість сформулювати комплексну класифікацію видів фінансового аналізу за сукупністю ознак, поданих у табл. 1.2.

Далі дамо детальнішу характеристику кожного із видів фінансового аналізу, наведених у табл.1.3.

Таблиця 1.3

Видова класифікація фінансового аналізу діяльності підприємств

№ з/п	Класифікаційні ознаки	Види фінансового аналізу
1	2	3

1.	За об'єктами	підприємства в цілому
		структурних підрозділів
		окремих операцій
2.	За суб'єктами	внутрішній
		зовнішній
3.	За метою дослідження	діагностичний
		комплексний
		експрес-аналіз
4.	За рівнем автоматизації	ручний
		комп'ютерний

Продовження табл. 1.3

1	2	3
		автоматизований
5.	За часовим періодом аналітичної бази	щоденний, щотижневий, щомісячний, щодадний, щоквартальний, піврічний, річний
6.	За обсягом дослідження	повний
		тематичний
7.	За організаційною системою	централізований
		децентралізований
8.	За класифікаційними ознаками суб'єкта	види економічної діяльності
		форми власності
		організаційно-правові форми
		органи управління
9.	За просторовою приналежністю	суб'єкт господарювання
		регіональний
		галузевий
		загальнодержавний
		міждержавний
10.	За достатністю	недостатній
		достатній
		надлишковий
11.	За інформаційними джерелами	базується на обліковій інформації
		базується на спеціальній інформації
12.	За періодичністю	перманентний
		періодичний
		разовий
13.	За критеріальною базою	монокритеріальний
		полікритеріальний
14.	За способом відбору даних для аналізу	статичний
		динамічний
15.	За часовим спрямуванням	ретроспективний
		поточний
		перспективний

Джерело: [16, с. 17].

1) За об'єктами аналізу. Під час аналізу підприємства в цілому об'єктом дослідження виступає фінансова діяльність підприємства загалом, без окремого аналізу його структурних підрозділів або операцій.

Фінансовий аналіз структурних підрозділів базується на інформації по центрах відповідальності. На основі результатів цього виду аналізу можливе порівняння ефективності діяльності окремих підрозділів підприємства.

Аналіз окремих фінансових операцій полягає у оцінюванні здійснених підприємством операцій фінансового характеру, їх результатів та впливу на подальшу діяльність підприємства.

2) За суб'єктами. Внутрішній фінансовий аналіз виконується аналітиками та фінансовими службами всередині підприємства на основі широкої інформаційної бази (власники, акціонери, дирекція, менеджери, економічні служби).

Зовнішній фінансовий аналіз здійснюють сторонні для підприємства організації, такі як: аудиторські фірми, державні, податкові та статистичні органи, конкуренти, ділові партнери, потенційні інвестори, фінансово-кредитні установи. При цьому аналіз може здійснюватись як з ініціативи самої організації, так і на замовлення підприємства – об'єкта дослідження.

3) За метою дослідження. Діагностичний аналіз використовується для ідентифікації наявного фінансового стану підприємства та визначення факторів, які мають вплив на його значення, а також виявлення причин змін у фінансовому стані об'єкта досліджень.

Комплексний фінансовий аналіз – це ґрунтовний всебічний аналіз діяльності підприємства та усіх його сфер, який базується на оцінці усієї доступної інформації, дає можливість визначити та оцінити загальну ефективність, інвестиційну привабливість підприємства.

Експрес-аналіз здійснюється для оперативного оцінювання фінансового стану досліджуваного господарюючого суб'єкта за переліком основних розрахункових показників, а також порівняння їх результатів із базовими значеннями. Дає змогу

сформувати попереднє уявлення про фінансовий стан об'єкта аналізу та існування певних загроз.

4) За рівнем автоматизації. Ручний фінансовий аналіз передбачає здійснення аналізу у ручному режимі, тобто без використання технічного та програмного забезпечення.

Комп'ютерний аналіз використовує автономні АРМ зі стандартним програмним забезпеченням.

Автоматизований фінансовий аналіз передбачає повну автоматизацію усіх аналітичних операцій, від подання інформації до аналітичного дослідження цієї інформації, за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

5) За часовим періодом аналітичної бази існує: щоденний, щотижневий, щомісячний, щодаквдний, щоквартальний, піврічний, річний фінансовий аналіз. Його вид залежить від того, як часто формуються нові дані для аналізу.

6) За обсягом дослідження. Повний фінансовий аналіз потрібен для проведення комплексного дослідження усіх сторін фінансової діяльності суб'єкта господарювання та взаємодії між ними.

Тематичний аналіз досліджує лише найбільш актуальні для ситуації, що склалася, сторони діяльності господарюючого суб'єкта на основі інформації про його фінансовий стан.

7) За організаційною системою. Залежно від того, як організовано проведення фінансового аналізу, централізований аналіз виконується спеціальними управліннями, службами та відділами державних органів влади, коли децентралізований здійснюють самі користувачі інформаційних ресурсів.

8) За класифікаційними ознаками суб'єкта. Аналіз в залежності від видів економічної діяльності спрямований на оцінювання результативності окремих конкретних видів діяльності підприємства, що потребує використання певних показників, методів та критеріїв оцінки.

Фінансовий аналіз щодо форм власності, організаційно-правових форм та

органів управління дає змогу оцінити вплив цих факторів на ефективність діяльності підприємства в цілому.

9) Суть поділу за просторовою приналежністю полягає у порівнянні ефективності діяльності самого підприємства із середніми регіональними, галузевими, загальнодержавними, міждержавними значеннями досліджуваних показників.

10) За достатністю. При невідповідності критеріїв оцінки, кількості обраних показників меті аналізу та неправильно обраних методах, здійснений фінансовий аналіз буде недостатнім.

Достатнім аналіз можна вважати при відповідності мети аналізу застосованим прийомам, методам, показникам аналізу.

Надлишковий фінансовий аналіз буде виникати, коли обчислюються зайві коефіцієнти, які ускладнюють аналіз, створюючи цим плутанину.

11) За інформаційними джерелами. Фінансовий аналіз, який базується на обліковій інформації, використовує інформацію, отриману із фінансового, податкового, статистичного обліків.

Особливістю аналізу, який базується на спеціальній інформації, є те, що дані для аналізу беруться після проведення спеціальних експериментів та досліджень.

12) За періодичністю виділяють. Перманентний фінансовий аналіз – це фінансовий аналіз об'єкта дослідження, який має постійний характер, переважно завжди він є автоматичним.

Періодичний аналіз проводиться регулярно з раніше визначеною періодичністю.

Разовий аналіз проводиться одноразово під впливом обставин різного характеру, нестандартних умовах (стихійні лиха, крадіжки, банкрутство чи ліквідація підприємства).

13) В залежності від того, яку критеріальну базу використано у фінансовому аналізі, нами виділено монокритеріальний та полікритеріальний аналізи. Суть

першого полягає в тому, що в ньому застосовується єдиний критерій оцінки діяльності підприємства, а при полікритеріальному аналізі – сукупність різноманітних критеріїв.

14) За способом відбору даних для аналізу. Статичний фінансовий аналіз дає оцінку змінам ефективності діяльності підприємства, його прибутковості по факту за останній звітний період, не здійснюється порівняння змін в динаміці.

При динамічному аналізі основою для аналізу є інформація за декілька звітних років. Його використовують для виявлення тенденції розвитку досліджуваного об'єкта та їх особливості за динамічними рядами. Для підвищення точності результатів такий аналіз краще здійснювати як мінімум за даними 5 років.

15) За часовим спрямуванням. Ретроспективний фінансовий аналіз використовує дані фактичних показників діяльності підприємства чи його підрозділів у минулих роках, що сприяє всебічному та комплексному вивченню досягнутих результатів. Цей аналіз має важливе значення при обґрунтуванні прийнятих управлінських рішень на майбутні періоди, але не може виправити знайдені недоліки в минулому.

У свою чергу, поточний фінансовий аналіз проводиться в процесі оперативної діяльності господарюючого суб'єкта у поточному періоді. За допомогою цього виду аналізу для запобігання неефективного функціонування підприємства здійснюється оперативне втручання в його господарські процеси. Перспективний аналіз, або іншими словами прогностичний аналіз, це аналіз майбутніх очікуваних результатів фінансово-господарської діяльності підприємства. Його головною метою є підготовка аналітичної інформації для подальшого прийняття обґрунтованих перспективних планів розвитку підприємства, а також реальної оцінки виконання раніше складених планів. Всі види фінансового аналізу на практиці рідко зустрічаються в чистому виді, але вони доповнюють один одного. Для побудови системи аналітичних досліджень джерел інформації важливими є знання про принципи організації та методики здійснення кожного із вищезазначених видів

фінансового аналізу.

Отже, на основі результатів проведеного дослідження, була побудована видова класифікація фінансового аналізу діяльності підприємств. Пропонується поділ за такими класифікаційними ознаками: об'єктами, суб'єктами, метою дослідження, рівнем автоматизації, часовим періодом аналітичної бази, обсягом дослідження, організаційною системою, класифікаційними ознаками суб'єкта, просторовою приналежністю, достатністю, інформаційними джерелами, періодичністю, критеріальною базою, способом відбору даних для аналізу, часовим спрямуванням.

1.3. Методичні засади аналізу фінансового стану підприємства

Методичні засади оцінки фінансового стану підприємства є розробка і впровадження заходів, спрямованих на його зміцнення, збільшення потенціалу та розширення можливостей для здійснення господарської діяльності, базуючись на підвищенні рівня – прибутковості.

Оцінка фінансового стану дозволяє визначити та охарактеризувати:

- ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому та ефективність використання фінансових ресурсів зокрема;
- рівень кредитоспроможності підприємства як позичальника фінансових ресурсів для здійснення господарської діяльності;
- рівень підприємницького ризику щодо можливості погашення зобов'язань, здатність до нарощування активів, залучення інвестицій;
- основні пріоритети для якісного планування, прогнозування, бюджетування;
- політику розподілу і використання прибутку для потреб суб'єкта господарювання;
- причини відповідних змін, а також тенденції і пріоритетні напрями розвитку підприємства за показниками його фінансового стану.

Інформація для оцінки фінансового стану міститься у таких формах фінансової звітності:

1. Форма 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан).
2. Форма 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід).
3. Форма 3 «Звіт про рух грошових коштів».
4. Форма 4 «Звіт про власний капітал».
5. Примітки до річної фінансової звітності.

Процедура оцінки фінансового стану підприємства включає кілька етапів:

1. Чітке визначення мети проведення оцінки фінансового стану підприємства, оскільки від цього залежатиме подальший вибір підходів до її здійснення.
2. Збір інформації та вибір напрямків оцінки й конкретних показників, що дозволять охарактеризувати фінансовий стан підприємства або його складові відповідно до поставленої мети.
3. Розрахунок показників та їх порівняння з нормативними значеннями.
4. Ретельне вивчення основних причин змін тих чи інших показників та характеристика їх досягнутого рівня.
5. Виявлення резервів та обґрунтування заходів щодо зміцнення фінансового стану підприємства.

Класифікація груп, їх склад та методика розрахунку показників, що закріплені у нормативних документах різних міністерств і відомств, а також представлені у роботах науковців, істотно різняться, що обумовлює відсутність єдиного підходу до оцінки фінансового стану.

Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджена Наказом Міністерства фінансів України № 170 від 14.02.2006 р., виділяє такі основні компоненти фінансового аналізу діяльності підприємства:

- горизонтальний фінансовий аналіз, який проводиться з метою вивчення динаміки окремих фінансових показників, розрахованих за даними фінансової звітності за певний період часу;

- вертикальний фінансовий аналіз, який базується на порівнянні питомої ваги окремих структурних складових;
- порівняльний фінансовий аналіз, який проводиться для зіставлення планових та фактичних показників, фактичних і нормативних (галузевих, загальних) показників;
- аналіз фінансових коефіцієнтів, який полягає у зіставленні показників звітності та(або) фінансового плану з метою розрахунку коефіцієнтів: коефіцієнт платоспроможності (ліквідності), оцінки оборотності активів, фінансової стабільності підприємства тощо;
- факторний фінансовий аналіз, який проводиться для оцінки впливу окремих чинників на рівень відповідних результативних показників.

Найбільш поширеним методом є аналіз фінансового стану з використанням фінансових коефіцієнтів, оскільки за правильної інтерпретації вони забезпечують високу точність результатів. Існує понад 200 відносних аналітичних показників, які можна розрахувати на основі фінансової звітності. Користь кожного конкретного коефіцієнта визначається метою аналізу. Тому при виборі показників, які будуть розраховуватися, важливо керуватися завданнями і цілями, які потрібно вирішити за допомогою такої оцінки.

Варто зазначити, що самі по собі фінансові коефіцієнти не несуть багато інформації і їх важко інтерпретувати. Деякі показники доцільно аналізувати в комплексі з іншими, щоб отримати повну картину. Тому для отримання висновків про фінансовий стан підприємства необхідно зіставити аналітичні показники з нормативними значеннями або середніми показниками (по галузі, регіону, найкращим підприємствам тощо).

Оцінку фінансового стану підприємства можна провести, використовуючи п'ять груп коефіцієнтів. Майновий стан є однією з характеристик фінансового стану підприємства, яка дозволяє оцінити склад, структуру та динаміку майна і джерел формування капіталу. Аналіз майнового стану можна здійснювати на основі форми 1

«Баланс» як без змін (об'єднання) статей, так і шляхом побудови скороченого аналітичного балансу.

Скорочений аналітичний баланс створюється шляхом об'єднання в окремі групи однорідних за економічним змістом статей балансу і доповнення його відповідними показниками, які характеризують зміни у майновому стані підприємства (з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу).

Один з варіантів побудови скороченого аналітичного балансу наведено у таблиці 1.4.

Така таблиця представляє скорочений аналітичний баланс, де актива та пасива згруповані за однорідними статтями відповідно до рядків форми №1 «Баланс».

Таблиця 1.4

Скорочений аналітичний баланс

Актив	Рядки за формою №1	Пасив	Рядки за формою №1
Необоротні активи	1000–1095	Власний капітал	1400–1495
Основні засоби	1010–1095	Статутний капітал	1400
Нематеріальні активи	1000	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420
Оборотні активи	1100–1195	Забезпечення наступних витрат і платежів	1500–1595
Запаси	1100–1190	Довгострокові зобов'язання	1600–1695
Дебіторська заборгованість	1120–1155	Поточні зобов'язання	1700–1795
Грошові кошти та їх еквіваленти	1160–1165	Короткострокові кредити банків	1600
Інші оборотні активи	1170–1195	Кредиторська заборгованість	1700–1795
Витрати майбутніх періодів	1200	Витрати майбутніх періодів	1800

Джерело: [16, с. 17].

Основні показники майнового стану підприємства представлені в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Показники майнового стану підприємства

Показник	Розрахунок	Зміст
1	2	3
Сума господарських коштів, що їх підприємство має у розпорядженні	Підсумок балансу (ф. 1 р. 1300)	Відображає загальну вартісну оцінку активів на балансі підприємства. Зростання цього показника свідчить про збільшення майнового потенціалу.
Коефіцієнт зносу основних засобів	Відношення зносу основних засобів до первісної вартості основних засобів (ф. 1 р. 1012 / ф. 1 р. 1011)	Показує частку зношених основних засобів у загальній їх вартості. Позитивним є зменшення значення цього показника.
Коефіцієнт придатності основних засобів	Відношення залишкової вартості основних засобів до первісної вартості (ф. 1 р. 1010 / ф. 1 р. 1011)	Визначає, яка частина основних засобів придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності.

Продовження табл. 1.5

1	2	3
Коефіцієнт оновлення	Відношення первісної вартості основних засобів, що надійшли за звітний період, до первісної вартості основних засобів на кінець звітного періоду (ф. 5 р. 260 (гр. 5) / ф. 1 р. 1011 (к. р.))	Відображає частку нових основних засобів від загальної кількості наявних на кінець звітного періоду.
Коефіцієнт вибуття	Відношення первісної вартості основних засобів, що вибули за звітний період, до первісної вартості основних засобів на початок звітного періоду (ф. 5 р. 260 (гр. 8) / ф. 1 р. 1011 (п. р.))	Відображає частку основних засобів, які вибули за звітний період.
Частка основних засобів в активах	Відношення залишкової вартості основних засобів до загальної суми активів (ф. 1 р. 1010 / ф. 1 р. 1300)	Зменшення цього показника протягом певного періоду є позитивним за умов стабільного або зростаючого обсягу виробництва.
Коефіцієнт мобільності активів	Співвідношення оборотних та необоротних активів підприємства	Визначає рівень мобільності активів підприємства, де підвищення є позитивним фактором.

Джерело: [16, с. 17].

Фінансова стійкість підприємства перш за все характеризується ступенем його фінансової залежності від зовнішніх джерел фінансування та свідчить про його платоспроможність і кредитоспроможність.

При оцінці фінансової стійкості підприємства слід враховувати такі аспекти:

1. Власники підприємства зазвичай схильні до допустимого збільшення частки позикових коштів.

2. Кредитори, навпаки, частіше надають перевагу співпраці з суб'єктами господарювання, які мають високу частку власного капіталу.

3. Аналізуючи фінансову стійкість, необхідно розрахувати комплекс відносних показників.

Одним із найважливіших показників фінансової стійкості є коефіцієнт автономії, який показує частку власного капіталу підприємства у загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність. Чим вище значення цього показника, тим вищий рівень фінансової стійкості підприємства, що робить його менш залежним від зовнішніх джерел фінансування. Мінімальне (нормативне) значення коефіцієнта автономії становить 0,5. Однак, з огляду на перспективи подальшого розвитку бізнесу, власники можуть надавати перевагу допустимому зростанню частки позикових коштів, оскільки це дозволяє отримати більший прибуток на одиницю власних фінансових ресурсів.

Важливе значення має також коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами, який є індикатором здатності підприємства фінансувати оборотні активи за рахунок власних фінансових ресурсів. Високе значення цього показника свідчить про фінансову стійкість підприємства та його здатність проводити активну діяльність навіть за відсутності доступу до позикових коштів та зовнішніх джерел фінансування (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Показники фінансової стійкості підприємства

Показник	Розрахунок	Зміст
Коефіцієнт автономії	відношення власного капіталу до підсумку балансу	Показує частку власного капіталу в загальній сумі засобів, вкладених у діяльність підприємства. Нормативне значення $> 0,5$ (ф.1 р.1495 / ф.1 р.1900)
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених	відношення власного капіталу до позикових і	Відображає, скільки одиниць власних коштів припадає на кожну одиницю позикових і залучених коштів. Нормативне значення > 1 (ф.1

коштів	залучених джерел	$p.1495 / (p.1595 + p.1695 + p.1700)$
Коефіцієнт фінансової стійкості	відношення суми власного капіталу і довгострокових зобов'язань до підсумку балансу	Показує, яку частку активів підприємство може фінансувати за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань, свідчить про здатність підприємства залишатися платоспроможним у довгостроковій перспективі. $(ф.1 (p.1495 + p.1595) / ф.1 p.1900)$
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	відношення власного оборотного капіталу до власних джерел фінансування	Показує, яка частина власного капіталу знаходиться в обороті та дозволяє вільно маневрувати цими коштами, і яка частина капіталізована. $(ф.1 (p.1195 - p.1695) / ф.1 p.1495)$
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	відношення власного оборотного капіталу до оборотних активів	Відображає рівень фінансування оборотних активів за рахунок власних довгострокових джерел фінансових ресурсів.

Джерело: [16, с. 17].

Для оцінки ступеня ліквідності підприємства використовуються різні відносні показники, які відрізняються за складом ліквідних засобів, що застосовуються для покриття короткотермінових зобов'язань. Залежно від видів оборотних активів, які враховуються у розрахунках, виділяють різні показники ліквідності. Найпоширенішими при оцінці ліквідності є коефіцієнт абсолютної ліквідності, швидкої ліквідності та загальної ліквідності (коефіцієнт покриття) (табл. 1.7).

Таблиця 1.7

Показники ліквідності підприємства

Показник	Розрахунок	Зміст
Коефіцієнт покриття	Відношення оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства $ф1 p.1195 / ф1 p.1695$	Визначає достатність ресурсів підприємства для погашення поточних зобов'язань. Нормативне значення $>1,5-2,5$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Відношення найбільш ліквідних оборотних активів (грошових засобів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості) до поточних зобов'язань підприємства $ф1 (p.1195 - p.1100 - p.1110) / ф1 p.1695$	Відображає платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного розрахунку з дебіторами. Нормативне значення $>0,6-0,8$
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Відношення грошових засобів та їхніх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань $ф1 (p.1160 + p.1165) / ф1 p.1695$	Вказує, яка частка боргів підприємства може бути сплачена негайно. Нормативне значення $>0,2-0,35$

Джерело: [16, с. 17].

Основною проблемою багатьох підприємств є занижений рівень показника абсолютної ліквідності, що спричинено відсутністю достатніх грошових коштів. Проте, загальний коефіцієнт покриття у більшості суб'єктів господарювання перевищує нормативне значення, що свідчить про наявність достатньої кількості оборотних активів для покриття поточних зобов'язань. Однак, у структурі цих активів переважають запаси, які є найменш ліквідними серед оборотних активів.

Прибутковість підприємства тісно пов'язана з генеруванням прибутку та відображає ефективність діяльності підприємств різних форм господарювання. Однак її не можна плутати з абсолютною сумою отриманого прибутку, оскільки прибутковість є відносним показником, що вимірюється в коефіцієнтах або відсотках. Перевага показників прибутковості порівняно з показниками прибутку полягає у більшій можливості для порівняння. Зростання цих показників є позитивним для підприємства, оскільки сприяє його подальшому успішному розвитку (табл. 1.8).

Таблиця 1.8

Показники прибутковості підприємства

Показник	Розрахунок	Зміст
Рентабельність капіталу	відношення чистого прибутку до середньорічної вартості капіталу $\text{ф2 } p.2350 \text{ або } p.2355 / ((\text{ф1 } p.1300 \text{ (гр.3)} + p.1300 \text{ (гр.4)}) / 2)$	Відображає ефективність використання всього майна підприємства.
Рентабельність власного капіталу	відношення чистого прибутку до середньорічної вартості власного капіталу $\text{ф2 } p.2350 \text{ або } p.2355 / ((\text{ф1 } p.1495 \text{ (гр.3)} + p.1495 \text{ (гр.4)}) / 2)$	Відображає ефективність використання власного капіталу.
Рентабельність реалізованої продукції	відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції $\text{ф2 } p.2090 \text{ або } p.2095 / \text{ф2 } p.2050$	Відображає ефективність виробництва та реалізації продукції підприємства.
Рентабельність продажу	відношення чистого прибутку до чистої виручки від реалізації $\text{ф2 } p.2350 \text{ або } p.2355 / \text{ф2 } p.2000$	Відображає скільки прибутку припадає на одиницю реалізованої продукції.
Рентабельність господарської діяльності	відношення чистого прибутку до витрат господарської діяльності $\text{ф2 } p.2350 \text{ або } p.2355 / (\text{ф2 } p.2050 + p.2130 + p.2150 + p.2180 + p.2250 + p.2255 + p.2270 +$	Відображає ефективність здійснення господарської діяльності підприємства.

	р.2300)	
--	---------	--

Джерело: [16, с. 17].

Ділова активність відображає всі зусилля підприємства щодо просування на ринках продукції, праці та капіталу.

1. Оцінка ділової активності здійснюється у двох напрямках:
2. Ступінь виконання плану за основними показниками та забезпечення заданих темпів їх зростання.
3. Рівень ефективності використання ресурсів підприємства.

Основні показники, що відображають рівень ділової активності підприємства, - це показники оборотності. Вони показують, скільки чистої виручки отримано на одиницю фінансових ресурсів або активів. Для показників ділової активності не встановлено нормативних значень. Загально прийнятим є правило: чим коротші строки обертання окремих видів активів, тим швидше вивільняються кошти, що розширює можливості підприємства щодо їх подальшого використання.

Щодо строків погашення дебіторської та кредиторської заборгованості, бажано, щоб ці періоди були приблизно однаковими, що свідчитиме про збалансованість грошових потоків підприємства (табл. 1.9).

Таблиця 1.9

Показники ділової активності підприємств

Показник	Розрахунок	Зміст
1	2	3
Коефіцієнт оборотності активів	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічної вартості активів	Характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних у нього ресурсів незалежно від джерел їх залучення. $\text{ф2 р.2000} / \text{ф1 (р.1300 (гр.3) + р.1300 (гр.4))} / 2$
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічного розміру дебіторської заборгованості	Показує, скільки разів за рік обернулися кошти, вкладені в розрахунки, тобто скільки разів ця заборгованість утворюється та погашається протягом року. $\text{ф2 р.2000} / \text{ф1 ((р.1125} \div \text{р.1155) гр.3 + (р.1120} \div \text{р.1155) гр.4)} / 2$
Коефіцієнт	розраховується як	Показує швидкість обертання

оборотності кредиторської заборгованості	відношення собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини кредиторської заборгованості	кредиторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємству. $\text{ф2 р.2050} / \text{ф1} ((\text{р.1610} \div \text{р.1650}) \text{ гр.3} + (\text{р.1610} \div \text{р.1650}) \text{ гр.4}) / 2$
Строк погашення дебіторської заборгованості	відношення тривалості звітного періоду (360 днів) до коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості	Показує середній період погашення дебіторських зобов'язань.
Строк погашення кредиторської заборгованості	відношення тривалості звітного періоду (360 днів) до коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості	Показує середній період погашення кредиторських зобов'язань.
Коефіцієнт оборотності запасів	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічного розміру запасів	Показує, як часто обертаються запаси для забезпечення поточного обсягу продажу. $\text{ф2 р.2000} / \text{ф1} (\text{р.1100 гр.3} + \text{р.1100 гр.4}) / 2$

Продовження табл. 1.9

1	2	3
Фондовіддача	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічної вартості основних засобів	Характеризує ефективність використання основних засобів і показує, скільки отримано виручки на одиницю вкладених основних засобів. $\text{ф2 р.2000} / \text{ф1} (\text{р.1010 гр.3} + \text{р.1010 гр.4}) / 2$
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини власного капіталу підприємства	Показує ефективність використання власного капіталу.

Джерело: [16, с. 17].

Отже, важливість оцінки фінансового стану будь-якого підприємства є беззаперечною. Проте в сучасних умовах більшість невеликих підприємств не проводять таку оцінку через відсутність у штаті кваліфікованого персоналу з досвідом у фінансово-аналітичній роботі. Як наслідок, рішення щодо подальшого розвитку підприємства часто приймаються інтуїтивно, без обґрунтованих висновків про фінансовий стан і його вплив на результати діяльності. До того ж, проблемою є низький рівень інформативності фінансової звітності, особливо для малих

підприємств, які відповідно до П(С)БО 25 складають спрощені фінансові звіти. Це обмежує можливості проведення фінансового аналізу та отримання об'єктивних результатів. Такі тенденції не можна вважати позитивними, оскільки вони обмежують здатність підприємств своєчасно реагувати на виклики, що виникають у процесі господарської діяльності. Крім того, звужуються можливості для пошуку та впровадження заходів щодо зміцнення фінансового стану підприємств і підвищення ефективності їх діяльності.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства

Для регулювання фінансової діяльності підприємств існує безліч нормативних актів. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, які підлягають приватизації (затверджено наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26 січня 2001 р. №49/121), розроблене відповідно до Державної програми приватизації, що затверджена Законом України «Про Державну програму приватизації». Цей документ встановлює єдиний порядок і основні методичні засади проведення поглибленого аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації.

Аналіз фінансового стану таких підприємств здійснюється у випадках, передбачених чинним законодавством. Положення визначає порядок розрахунку показників (коефіцієнтів), що характеризують фінансовий стан підприємства, та їх нормативні значення, які застосовуються при проведенні аналізу за спрощеною схемою. Якщо фінансовий аналіз за спрощеною схемою, відповідно до вимог Методики оцінки вартості майна під час приватизації, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 р. № 1554, не дозволяє зробити висновки про фінансовий стан підприємства, то проводиться поглиблений фінансовий аналіз згідно з вимогами цього Положення. Фінансовий аналіз

здійснюється загальноприйнятими методами, передбаченими цим Положенням.

Найважливішим джерелом інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства є фінансова звітність. Це перший та найважливіший офіційний документ для оцінки вартості бізнесу. Якісна і добре підготовлена звітність надає набагато більше інформації, ніж просто підсумкові числові показники. Вона забезпечує дані, які можуть підвищити впевненість у прийнятті управлінських рішень, стати основою для створення моделі беззбиткової діяльності підприємства та аналізу різних сценаріїв розвитку у комерційному секторі економіки. Система фінансової звітності формує базу для визначення основних показників ефективності, які в майбутньому дозволять виявити та запобігти певним проблемам, а також створити інформаційну основу для виявлення тенденцій розвитку бізнесу. Кожна форма фінансової звітності надає інформацію про різні аспекти діяльності підприємства, доповнюючи одна одну, дозволяючи подивитися на бізнес з різних точок зору та створюючи його цілісний образ.

Фінансовий аналіз проводиться державним органом приватизації протягом двох тижнів з дня отримання відповідного запиту. У разі потреби, державний орган приватизації може залучати незалежних консультантів та експертів, порядок оплати послуг яких визначається Фондом державного майна України.

Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства (затверджені наказом Міністерства економіки України від 17 січня 2001 р. №10) розроблені з метою забезпечення однозначності підходів при оцінці фінансово-господарського стану підприємств, виявленні ознак поточної, критичної чи надкритичної їх неплатоспроможності, а також приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Ці рекомендації також спрямовані на своєчасне виявлення незадовільної структури балансу для здійснення випереджувальних заходів щодо запобігання банкрутству підприємств.

Відповідність розрахованих, згідно з цими методичними рекомендаціями,

економічних показників фінансового стану підприємств різним рівням неплатоспроможності визначається державним органом з питань банкрутства, арбітражним керуючим, підприємством, власником його майна (органом, уповноваженим управляти майном підприємства), інвестором або кредитором за власною ініціативою, а також у випадках, передбачених Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" (від 30.06.1999 р.), при проведенні експертизи фінансового стану підприємства.

Джерелами інформації для розрахунку економічних показників і виявлення ознак неплатоспроможності чи банкрутства є вибіркові показники з документів фінансової звітності підприємства.

Відносини у сфері господарювання регулюються Конституцією України та Господарським кодексом України (чинним з 1 січня 2004 року). Господарський кодекс України спрямований на забезпечення зростання ділової активності суб'єктів господарювання, розвиток підприємництва та підвищення ефективності суспільного виробництва.

Інформаційне забезпечення фінансового аналізу передбачає використання таких форм звітності: ф.1 «Баланс підприємства»; ф.2 «Звіт про фінансові результати»; ф.3 «Звіт про рух грошових коштів»; ф.4 «Звіт про власний капітал».

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства включає дослідження динаміки та структури фінансових результатів його діяльності, що дозволяє визначити фактори, що вплинули на формування величини чистого прибутку (збитку) підприємства.

Таким чином, потреби фінансового аналізу задовольняються за допомогою нормативно-довідкових, планових та облікових інформаційних ресурсів. Їх комплексне використання дозволяє оцінити діяльність підприємства в динаміці, визначити рівень виконання плану, обґрунтованість планових показників та провести діагностику досягнення нормативного сценарію господарювання.

Основним компонентом інформаційного забезпечення фінансового аналізу є фінансова звітність.

Досліджуючи фінансовий стан підприємств, важливо звернути увагу на чинні нормативно-правові документи, що регулюють це питання. Нормативно-правове забезпечення охоплює сукупність нормативно-правових актів і внутрішніх документів, які визначають правовий статус підприємства (організації), його внутрішню структуру та регулюють діяльність і відносини, що виникають в процесі його функціонування.

Таке забезпечення базується на правовому регулюванні трудових відносин між роботодавцями та найманими працівниками. Воно включає дотримання, виконання і застосування норм чинного законодавства у сфері праці, розробку і затвердження локальних нормативних та ненормативних актів організаційного, організаційно-розпорядчого і економічного характеру. Також передбачається підготовка пропозицій щодо змін діючих нормативних актів або скасування застарілих та тих, які фактично втратили чинність, виданих в організації з трудових і кадрових питань. Крім того, забезпечується захист прав і законних інтересів працівників, що впливають з трудових відносин.

Основним нормативно-правовим документом в бухгалтерському обліку є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який регулює всі операції та правові дії на підприємстві. Крім того, організація обліку грошових коштів на підприємстві здійснюється на підставі таких регламентів:

Згідно з Положенням «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації», затвердженим Наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121, фінансовий стан підприємства визначається як сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, а також реальні й потенційні можливості підприємства. Таке твердження є дещо суперечливим, оскільки фінансовий стан можна охарактеризувати на основі певної

сукупності показників, але сам по собі він не є сукупністю показників.

У Методичних рекомендаціях щодо аналізу фінансово-господарського стану підприємств або організацій Державної податкової адміністрації України (лист № 759/10/20-2117 від 27.01.1998 р.) зазначено, що фінансовий стан є комплексним поняттям, яке відображає рейтинг підприємства на фінансовому ринку та його кредито- і податкоспроможність, характеризується системою показників, що визначаються на конкретну дату. Це трактування викликає сумніви через суб'єктивний характер формування рейтингу підприємства на фінансовому ринку, оскільки не зрозуміло, за якою методикою цей рейтинг формується і як він характеризує фінансовий стан підприємства. Крім того, звуження поняття фінансового стану до відображення лише кредито- і податкоспроможності підприємства є недоцільним.

Фінансовий стан підприємства на конкретну звітну дату характеризує його забезпеченість необхідними фінансовими ресурсами для здійснення господарської діяльності, раціональність їх розміщення та ефективність використання. Задовільний фінансовий стан підприємства протягом тривалого періоду (трьох-п'яти років) свідчить про фінансову стабільність суб'єкта господарювання на ринку товарів і послуг.

Фінансова стабільність досягається завдяки ритмічній та ефективній роботі підприємства, вмілому управлінню виробничими фондами та джерелами їх формування, тобто управлінню активами і пасивами підприємства. Це включає прогнозоване розміщення та ефективне використання власного і залученого капіталу, всебічний аналіз і об'єктивну оцінку фінансового стану за даними фінансової звітності, а також прийняття оптимальних управлінських рішень для забезпечення фінансової стабільності.

Основними ознаками фінансової стабільності підприємства є фінансова стійкість, рентабельність, платоспроможність, кредитоспроможність, ліквідність і ділова активність. Ці ознаки слугують основою для аналізу та оцінки фінансового

стану підприємства, а також для прийняття необхідних управлінських рішень щодо його зміцнення.

Процес управління фінансами ґрунтується на використанні механізмів фінансового менеджменту, основою якого є нормативно-правове забезпечення управлінських рішень. Держава проводить фінансову політику та здійснює регулювання фінансово-господарської діяльності підприємств через розробку системи законів та нормативних актів економічними методами. Правові основи фінансового менеджменту окремих суб'єктів господарювання базуються на конституційних нормах.

Конституція України є важливим джерелом фінансового права і відображає правовий простір для розвитку підприємництва. Конституція гарантує право громадян на здійснення будь-якої підприємницької діяльності, яка не заборонена законом. Водночас держава забезпечує розвиток конкуренції у підприємницькій діяльності, здійснює антимонопольне, кредитне, бюджетне та податкове регулювання, захищає права споживачів, контролює безпеку і якість продукції, а також усіх видів робіт та послуг, сприяє діяльності громадських організацій. Конституція України створює правовий простір для розвитку вільного підприємництва і водночас формує передумови для використання фінансового менеджменту як системи управління фінансами суб'єктів господарювання.

Слід взяти до уваги недосконалість і нестабільність податкового законодавства, а також значний податковий тиск на підприємців. Це призводить до неспроможності формування власних фінансових ресурсів підприємств, необхідних для розширення і відтворення їх виробничих фондів. Навіть за наявності високого рівня доступу до інформації, відстежувати всі зміни в податковому законодавстві та адекватно на них реагувати є доволі проблематично.

Через високий податковий тиск вимиваються власні оборотні кошти, що погіршує фінансовий стан підприємств, збільшує обсяг кредиторської та дебіторської заборгованості, і може призвести до їх банкрутства, якщо не вжити

антикризових заходів. Таким чином, реформа податкової системи є однією з проблем, яку необхідно вирішити для вдосконалення правової бази фінансового менеджменту.

Інформаційна база для аналізу фінансового стану підприємства включає наступні компоненти:

1. Баланс (форма №1): складається з активу і пасиву, відображаючи розподіл на активи та пасиви, а також фінансування активів за рахунок власного і залученого капіталу на дату балансу. Інформація з балансу використовується для оцінки структури ресурсів підприємства, їх ліквідності і платоспроможності, прогнозування майбутніх потреб у позиках, а також оцінки та прогнозування змін в економічних ресурсах.

2. Звіт про фінансові результати (форма №2): відображає доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за звітний період. Ця інформація використовується для оцінки і прогнозування діяльності підприємства, а також структури його доходів і витрат.

3. Звіт про рух грошових коштів (форма №3): відображає генерування і використання коштів протягом звітного періоду. Інформація використовується для оцінки і прогнозування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.

4. Звіт про власний капітал (форма №4): відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. Ця інформація використовується для оцінки і прогнозування змін у власному капіталі.

5. Примітки до звітів: містять додатковий аналіз статей звітності. Інформація з приміток використовується для оцінки і прогнозування облікової політики, ризиків та діяльності підрозділів підприємства.

6. Дані статистичної звітності та оперативні дані: наприклад, звіт керівників підприємства, звіт аудитора, звернення ради директорів до акціонерів.

Отже, ці компоненти забезпечують всебічний аналіз фінансового стану

підприємства, допомагаючи в прийнятті управлінських рішень і прогнозуванні майбутнього розвитку. Ретельне дотримання нормативних вимог та методичних рекомендацій при складанні Звіту про фінансові результати є запорукою його якості та відповідності міжнародним стандартам фінансової звітності, що в свою чергу сприяє підвищенню фінансової прозорості та ефективності управління підприємством.

Висновки до розділу 1

Фінансовий стан підприємства є ключовою характеристикою, яка відображає його здатність забезпечувати стабільне функціонування та перспективи розвитку. Він визначається на основі системи показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Фінансовий стан є об'єктом фінансового управління, результатом фінансово-господарської діяльності та слугує індикатором платоспроможності, фінансової стійкості, ліквідності, прибутковості, рентабельності, кредитоспроможності та ділової активності підприємства. Комплексний підхід до оцінки фінансового стану дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо подальшого розвитку підприємства, підвищуючи його конкурентоспроможність та ринкову вартість.

Класифікація фінансового аналізу підприємств є складною багаторівневою системою, яка відображає різні аспекти діяльності підприємства та відповідає потребам різноманітних користувачів аналітичної інформації. Основні види фінансового аналізу поділяються на внутрішній та зовнішній, з метою врахування інтересів власників, менеджерів, інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Такий багатогранний підхід до фінансового аналізу дозволяє всебічно оцінити фінансовий стан підприємства, визначити основні проблеми та розробити ефективні стратегії для покращення його діяльності.

Оцінка ефективності фінансового стану підприємства є критично важливим елементом управління та стратегічного планування. Вона охоплює комплекс різноманітних показників і методів аналізу, які допомагають отримати повне уявлення про фінансове здоров'я підприємства та його здатність забезпечувати стабільний розвиток. Один із ключових аспектів оцінки фінансового стану – це використання фінансових коефіцієнтів. Такі відносні показники дозволяють детально аналізувати різні аспекти діяльності підприємства, такі як ліквідність, рентабельність, оборотність активів та фінансова стійкість.

Нормативно-правове забезпечення включає сукупність нормативних актів, законів і внутрішніх документів, які регулюють діяльність підприємства, визначають його правове становище, внутрішню структуру та відносини, що виникають в процесі його діяльності. Основним документом у сфері бухгалтерського обліку є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Додатково організація обліку грошових коштів здійснюється на підставі інших нормативних документів, таких як НП(С)БО 1, різні закони щодо податкових і фінансових аспектів, та правила, встановлені Національним банком України. Ефективне нормативно-правове та інформаційне забезпечення створює необхідні умови для проведення глибокого аналізу фінансового стану підприємства, що є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та забезпечення його стабільного розвитку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «КАПЕЛА-РАДОМИСЛЬ» ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

2.1. Організаційно-управлінський аналіз ТОВ «Капела-Радомисль»

ТОВ «Капелла- Радомисль» є товариством з обмеженою відповідальністю, яке було засноване 6 липня 2000 року. За час своєї діяльності підприємство зарекомендувало себе як надійний учасник ринку нерухомості. Розмір статутного капіталу фірми становить 26 200,00 грн, що забезпечує фінансову основу для здійснення операційної діяльності. На момент останнього оновлення даних, яке відбулося 16 травня 2024 року, підприємство не перебуває в процесі припинення, що свідчить про його стабільний стан та продовження активної діяльності.

Керівником підприємства є Заяць Сергій Анатолійович, який забезпечує ефективне управління та стратегічне керівництво компанією. Його досвід і компетенції сприяють успішній реалізації бізнес-планів та досягненню поставлених цілей.

Основним видом діяльності ТОВ «Капелла- Радомисль» є надання в оренду та експлуатація власного чи орендованого нерухомого майна (КВЕД 68.20). Це включає в себе широкий спектр послуг, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням нерухомості, що може включати як комерційну, так і житлову нерухомість.

Підприємство працює на ринку понад два десятиліття, що свідчить про його надійність та стабільність. Незмінний статутний капітал та відсутність процесу припинення свідчать про фінансову стійкість компанії. Заяць Сергій Анатолійович як керівник забезпечує професійне управління та розвиток підприємства. Основний вид діяльності включає в себе різноманітні аспекти управління нерухомістю, що дозволяє компанії задовольняти потреби різних клієнтів.

ТОВ «Капелла-Радомисль» є стабільним і надійним учасником ринку

нерухомості, зосередженим на наданні послуг з оренди та експлуатації нерухомого майна. Довготривалий досвід роботи, кваліфіковане керівництво та стабільне фінансове становище дозволяють підприємству ефективно функціонувати і займати гідне місце в своїй галузі.

Основний вид діяльності за Статутом:

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.

Інші види діяльності за Статутом:

47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.

63.99 Надання інших інформаційних послуг, н.в.і.у.

82.99 Надання інших допоміжних комерційних послуг, н.в.і.у.

56.10 Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування.

56.29 Постачання інших готових страв.

Загальна характеристика представлена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Реєстраційна картка підприємства ТОВ «Капелла-Радомисль»

Дата заповнення

10.05.2024 р.

1. Повна назва підприємства	Товариство з обмеженою відповідальністю «Капелла-Радомисль»
2. Скорочена назва підприємства	ТОВ «Капелла-Радомисль»
3. Юридична адреса	12201, Житомирська обл., Радомишльський район, місто Радомишль, ВУЛИЦЯ ГЕРЦЕНА, будинок 16
4. Фактичне місце розташування	12201, Житомирська обл., Радомишльський район, місто Радомишль, ВУЛИЦЯ ГЕРЦЕНА, будинок 16
5. Телефон	+380974147441
6. Код ЄДРПОУ	31019053
7. Дата заснування та фактичний термін діяльності, років	06.07.2000
8. Форма власності	Недержавна власність
9. Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю

Основний вид діяльності підприємства ТОВ «Капелла-Радомисль» згідно з КВЕД 68.20 полягає в наданні в оренду та експлуатації власного чи орендованого

нерухомого майна. Розглянемо детальніше, які послуги надає ТОВ «Капелла-Радомисль»:

1. Надання в оренду нерухомого майна. Дана діяльність включає здачу в оренду різних типів нерухомості:

- комерційна нерухомість: офісні приміщення, торгові площі, склади, виробничі приміщення та інші об'єкти комерційної нерухомості. ТОВ «Капелла-Радомисль» може надавати ці приміщення в оренду для підприємств, компаній та індивідуальних підприємців для ведення бізнесу;

- житлова нерухомість: апартаменти, будинки, квартири, що здаються в оренду приватним особам або сім'ям для проживання. Це можуть бути як довгострокові, так і короткострокові оренди.

- спеціалізована нерухомість: об'єкти, призначені для конкретних цілей, такі як медичні заклади, спортивні комплекси, навчальні установи та інші спеціалізовані об'єкти.

2. Експлуатація нерухомого майна включає управління та обслуговування нерухомого майна:

- управління нерухомістю організація роботи з орендарями, укладання договорів оренди, контроль за своєчасністю оплати, вирішення питань, що виникають під час оренди, та підтримання добрих відносин з орендарями;

- обслуговування та ремонт регулярне технічне обслуговування будівель і споруд, забезпечення належного стану інженерних систем (електропостачання, водопостачання, опалення, вентиляція, каналізація), а також проведення поточних і капітальних ремонтів;

- безпека та охорона: організація охорони об'єктів нерухомості, встановлення систем безпеки (відеоспостереження, сигналізації), контроль доступу та забезпечення безпеки орендарів та їх майна.

- прибирання та санітарне обслуговування: надання послуг з прибирання приміщень, підтримання чистоти на території об'єктів нерухомості, вивезення сміття

та проведення санітарно-гігієнічних заходів.

– управління комунальними послугами: організація постачання та оплати комунальних послуг, таких як електроенергія, водопостачання, газопостачання, опалення та інші комунальні послуги.

3. Додаткові послуги пов'язані з управлінням нерухомістю:

– консультаційні послуги: консультації щодо ринкової вартості нерухомості, оптимізації використання майна, юридичні консультації з питань оренди та управління нерухомістю;

– маркетингові послуги: просування об'єктів нерухомості на ринку, залучення нових орендарів, проведення рекламних кампаній.

Основний вид діяльності ТОВ «Капелла-Радомисль» є комплексним і включає в себе не тільки здачу в оренду різних типів нерухомого майна, але й повне управління та обслуговування цих об'єктів, що дозволяє підприємству забезпечувати високий рівень обслуговування та задовольняти потреби своїх клієнтів, що орендують нерухомість, забезпечуючи комфортні умови для їх діяльності або проживання.

В таблиці 2.2 представлено засновників підприємства ТОВ «Капелла-Радомисль».

Таблиця 2.2

Характеристика засновників підприємства за статутним капіталом

Засновники підприємства	Статутний капітал	
	сума, тис. грн.	питома вага, %
Фізичні особи:	26200	100
Кількість акціонерів - фізичних осіб станом на 31.12.2020 року становить	26200	100
Разом	26200	100,00

Організаційна структура стає більш міцною і життєздатною тільки в тому випадку, коли в організації встановлюється чітка ієрархічна взаємодія між дорученнями керівництва, тобто коли власний прояв управлінських дій головного

керівника здійснюється по всій вертикалі. Саме при таких умовах в організації формується неперервний ланцюг командування, який забезпечує підпорядкування будь-якого суб'єкта діяльності тільки одній особі - вищому керівникові (директорові). Безпосереднім виконавчим органом управління є правління підприємства, яке очолює голова правління. Наглядову та координуючу функцію в управлінні здійснює спостережна рада, а контролюючу функцію – ревізійна комісія.

Організаційна структура підприємства ТОВ «Капелла-Радомисль» представлена на рис. 2.1.

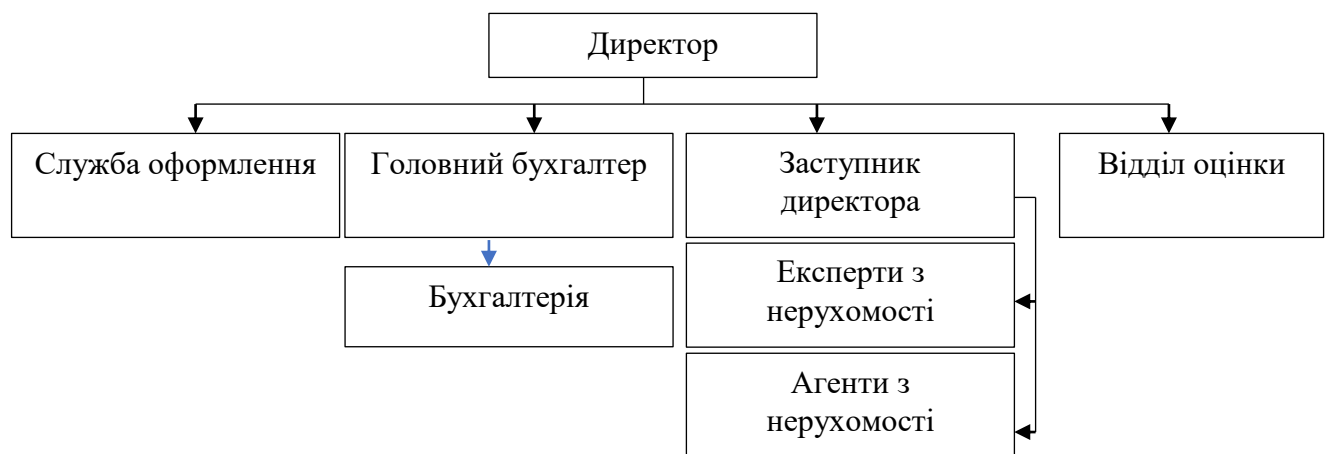

Рис. 2.1. Організаційна структура підприємства ТОВ «Капелла-Радомисль»

Структура підприємства має лінійну форму. Керівником є голова правління. До переваг лінійної організаційної структури підприємства відносять:

- єдність розпорядництва, простоту і чіткість підпорядкування;
- повну відповідальність керівника за результати діяльності підлеглих йому підрозділів;
- оперативність у прийнятті рішень;
- погодженість дій виконавців;
- одержання нижчестоящими ланками погоджених між собою розпоряджень і завдань.

2.2. Аналіз та оцінка фінансових ресурсів ТОВ «Капела-Радомисль»

Аналіз та оцінка фінансових ресурсів ТОВ «Капела-Радомисль» є важливим етапом для оцінки його поточної діяльності та визначення перспектив розвитку. Цей процес включає всебічний аналіз фінансових показників, що дозволяє оцінити стан підприємства, виявити сильні та слабкі сторони та визначити шляхи підвищення ефективності його діяльності.

Основні економічні показники діяльності підприємства ТОВ «Капела-Радомисль» за 2021-2023 рр. представлено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Основні економічні показники діяльності підприємства ТОВ «Капела-Радомисль» за 2021-2023 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+, -	%
1. Чистий дохід (виручка), тис. грн.	10229,2	5420,2	13690,1	3460,9	33,83
2. Чистий прибуток, тис. грн.	-213,2	23,70	147,1	360,3	-169,00
3. Середньооблікова чисельність працівників, осіб.	24	21	25	1	4,17
4. Середньорічна вартість:					
• необоротних активів, тис. грн.	36,30	26,40	16,40	-19,9	-54,82
• оборотних активів, тис. грн.	492,6	204,3	775,40	282,8	57,41
5. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	8,64	6,77	23,94	15,3	177,08

Аналіз економічних показників діяльності ТОВ «Капела-Радомисль» за 2021-2023 роки свідчить про значні зміни у фінансово-господарській діяльності підприємства. Розглянемо кожний показник окремо, щоб детально оцінити динаміку та визначити ключові тенденції розвитку.

У 2021 році чистий дохід ТОВ «Капела-Радомисль» складав 10,229.2 тис. грн. У 2022 році спостерігалось значне зниження виручки до 5,420.2 тис. грн, що становить майже половину від рівня попереднього року. Однак, у 2023 році чистий дохід зріс до 13,690.1 тис. грн, що перевищує показник 2021 року на 33.83%, або на

3,460.9 тис. грн. Такий приріст свідчить про ефективні заходи з покращення діяльності підприємства, можливе розширення ринків збуту або підвищення попиту на продукцію чи послуги підприємства.

Чистий прибуток зазнав значних коливань. У 2021 році підприємство зазнало збитків у розмірі -213.2 тис. грн. У 2022 році ситуація дещо покращилася, і підприємство отримало прибуток у розмірі 23.70 тис. грн. У 2023 році чистий прибуток зріс до 147.1 тис. грн, що є позитивним результатом порівняно з 2021 роком. Загальне відхилення склало 360.3 тис. грн, що вказує на значне покращення фінансових результатів та ефективність управлінських рішень.

Середньооблікова чисельність працівників коливалася протягом аналізованого періоду. У 2021 році підприємство налічувало 24 працівників, у 2022 році чисельність зменшилася до 21 особи. Однак, у 2023 році чисельність працівників зросла до 25 осіб. Це відхилення на 1 особу або на 4.17% свідчить про стабільність кадрової політики та можливе розширення діяльності підприємства, яке потребує збільшення робочої сили.

Середньорічна вартість необоротних активів знизилася з 36.30 тис. грн у 2021 році до 16.40 тис. грн у 2023 році, що свідчить про зменшення на 54.82%. Це може вказувати на амортизацію активів, їх продаж або недостатні інвестиції в оновлення основних засобів. Натомість, середньорічна вартість оборотних активів зросла з 492.6 тис. грн у 2021 році до 775.40 тис. грн у 2023 році, що становить приріст на 57.41%. Це свідчить про збільшення обігових коштів підприємства, що може бути наслідком зростання запасів, дебіторської заборгованості або грошових коштів.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів значно зріс з 8.64 у 2021 році до 23.94 у 2023 році. Це збільшення на 15.3 або на 177.08% свідчить про значне покращення ефективності використання оборотних активів. Підвищення цього коефіцієнта вказує на те, що підприємство швидше обертає свої активи для отримання виручки, що є позитивним показником фінансової діяльності.

Аналіз економічних показників ТОВ «Капела-Радомисль» за 2021-2023 роки демонструє суттєве покращення фінансово-економічного стану підприємства. Зростання чистого доходу та чистого прибутку, збільшення середньооблікової чисельності працівників та підвищення коефіцієнта оборотності оборотних активів свідчать про ефективні управлінські рішення та позитивну динаміку розвитку. Проте, зниження середньорічної вартості необоротних активів може вказувати на необхідність подальших інвестицій в основні засоби для підтримання довгострокової стійкості підприємства. Загалом, ТОВ «Капела-Радомисль» демонструє позитивні тенденції та має потенціал для подальшого зростання та розвитку.

Характеристика майна підприємства та джерел його формування за балансом представлено в табл. 2.3

Таблиця 2.3

Характеристика майна підприємства та джерел його формування за балансом

Показники	На 31.12.2021		На 31.12.2022		На 31.12.2023		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	пито-ма вага, %	тис. грн.	пито-ма вага, %	тис. грн.	пито-ма вага, %	+, -	%	п.с.
АКТИВИ									
1. Необоротні активи:	177,4	29,79	177,4	66,17	177,4	19,32	-	-	-10,47
2. Оборотні активи									
в т.ч. запаси	492,6	82,71	204,3	76,20	775,4	84,43	282,8	-82,86	1,72
дебіторська заборгованість	16,5	2,77	14,6	5,45	27	2,94	10,5	63,64	0,17
грошові кошти	50,2	8,43	19,2	7,16	95,6	10,41	45,4	90,44	1,98
ПАСИВИ									
1. Власний капітал	26,2	4,40	26,2	9,77	26,2	2,85	-	-	-1,55
нерозподілений прибуток	136,2	22,87	159,9	59,64	307	33,43	170,8	-75,46	10,56
2. Поточні зобов'язання і забезпечення	433,2	72,73	82	30,59	585,2	63,72	152	35,09	-9,01
БАЛАНС:	595,6	100	268,1	100	918,4	100	322,8	54,20	

Аналіз майна підприємства ТОВ «Капела-Радомисль» та джерел його формування за період з 31.12.2021 до 31.12.2023 року дозволяє оцінити динаміку та структурні зміни в активах і пасивах підприємства.

На кінець 2021 року вартість необоротних активів становила 177,4 тис. грн, що складало 29,79% від загальної суми активів. Протягом наступних років їх вартість залишилася незмінною, проте їх питома вага у структурі активів зазнала значних коливань: у 2022 році – 66,17%, а у 2023 році – 19,32%. Зміна питомої ваги без зміни абсолютної величини свідчить про значний вплив змін в оборотних активах на загальну структуру активів підприємства. Відносне зменшення частки необоротних активів у 2023 році на 10,47 п.с. свідчить про зростання частки оборотних активів.

Оборотні активи підприємства у 2021 році складали 492,6 тис. грн, що становило 82,71% від загальної суми активів. У 2022 році їх вартість зменшилася до 204,3 тис. грн (76,20%), але у 2023 році значно зросла до 775,4 тис. грн, що становило 84,43% від загальної суми активів. Такий приріст на 282,8 тис. грн (57,41%) свідчить про збільшення активності в оборотних операціях підприємства.

Зокрема, запаси у 2021 році становили 82,71% від загальної суми активів, у 2022 році їх питома вага зменшилася до 76,20%, а у 2023 році збільшилася до 84,43%. Це зростання на 1,72 п.с. свідчить про збільшення запасів у структурі активів.

Дебіторська заборгованість на кінець 2021 року складала 16,5 тис. грн (2,77%), у 2022 році зменшилася до 14,6 тис. грн (5,45%), а у 2023 році зросла до 27 тис. грн (2,94%). Це зростання на 10,5 тис. грн (63,64%) свідчить про збільшення дебіторської заборгованості у 2023 році.

Грошові кошти у 2021 році складали 50,2 тис. грн (8,43%), у 2022 році зменшилися до 19,2 тис. грн (7,16%), але у 2023 році значно зросли до 95,6 тис. грн (10,41%). Це зростання на 45,4 тис. грн (90,44%) свідчить про збільшення ліквідності підприємства.

Власний капітал підприємства у 2021 році складав 26,2 тис. грн (4,40%), у 2022 році його питома вага збільшилася до 9,77%, але у 2023 році зменшилася до 2,85%. Такі коливання свідчать про зміни в структурі фінансування підприємства.

Нерозподілений прибуток у 2021 році складав 136,2 тис. грн (22,87%), у 2022 році збільшився до 159,9 тис. грн (59,64%), а у 2023 році зріс до 307 тис. грн (33,43%). Зростання на 170,8 тис. грн (75,46%) свідчить про накопичення прибутку на підприємстві.

Поточні зобов'язання і забезпечення у 2021 році складали 433,2 тис. грн (72,73%), у 2022 році зменшилися до 82 тис. грн (30,59%), але у 2023 році зросли до 585,2 тис. грн (63,72%). Це збільшення на 152 тис. грн (35,09%) свідчить про збільшення короткострокових зобов'язань підприємства.

Загальна сума активів підприємства у 2021 році складала 595,6 тис. грн, у 2022 році зменшилася до 268,1 тис. грн, але у 2023 році зросла до 918,4 тис. грн. Це зростання на 322,8 тис. грн (54,20%) свідчить про загальне збільшення майнового потенціалу підприємства.

Загалом, аналіз майна та джерел його формування ТОВ «Капела-Радомисль» за період з 2021 по 2023 рік показує значні зміни у структурі активів і пасивів підприємства. Зростання оборотних активів, зокрема запасів і грошових коштів, свідчить про збільшення активності підприємства. Збільшення нерозподіленого прибутку вказує на позитивні фінансові результати. Однак, зростання поточних зобов'язань потребує уваги, щоб забезпечити стійкість фінансового стану підприємства.

Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства представлено в табл. 2.4

Чистий дохід від реалізації продукції ТОВ «Капела-Радомисль» у 2021 році склав 10229,2 тис. грн. У 2022 році спостерігалось значне зменшення чистого доходу до 5420,2 тис. грн, що може свідчити про зниження обсягів реалізації або зміну ринкової кон'юнктури. Однак у 2023 році чистий дохід від реалізації зріс до 13690,1

тис. грн, що на 3460,9 тис. грн (33,83%) більше порівняно з 2021 роком. Це свідчить про ефективні заходи з боку підприємства, спрямовані на відновлення і збільшення обсягів реалізації продукції.

Собівартість реалізованої продукції у 2021 році складала 8715,6 тис. грн. У 2022 році вона знизилася до 4203,5 тис. грн, що може бути пов'язано зі зменшенням обсягів виробництва або оптимізацією виробничих витрат. У 2023 році собівартість реалізованої продукції зросла до 12415,5 тис. грн, що на 3699,9 тис. грн (42,45%) більше порівняно з 2021 роком. Це значне зростання вказує на збільшення обсягів виробництва або підвищення витрат на виробництво продукції.

Таблиця 2.4

Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 рр.	
	2021	2022	2023		
				+, -	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	10229,2	5420,2	13690,1	3460,9	33,83
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	8715,6	4203,5	12415,5	3699,9	42,45
Інші операційні витрати	1729,5	1225,6	1127,5	-602	-34,81
Інші доходи	2,7	32,6	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	-213,2	23,70	147,1	360,3	-169,00
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	-213,2	23,70	147,1	360,3	-169,00

Інші операційні витрати у 2021 році становили 1729,5 тис. грн. У 2022 році вони зменшилися до 1225,6 тис. грн, а у 2023 році знизилися ще більше до 1127,5 тис. грн. Зменшення інших операційних витрат на 602 тис. грн (-34,81%) у 2023 році порівняно з 2021 роком свідчить про ефективне управління витратами і можливе впровадження заходів з оптимізації операційної діяльності.

У 2021 році підприємство отримало інші доходи в розмірі 2,7 тис. грн. У 2022 році інші доходи зросли до 32,6 тис. грн, але у 2023 році їх не було. Це свідчить про

нерегулярність інших доходів, які можуть залежати від разових угод або інших неосновних видів діяльності.

У 2021 році фінансовий результат до оподаткування був збитковим і склав - 213,2 тис. грн. У 2022 році підприємство змогло досягти прибутку в розмірі 23,70 тис. грн. У 2023 році прибуток зріс до 147,1 тис. грн, що на 360,3 тис. грн більше порівняно з 2021 роком. Це свідчить про позитивні зміни у фінансовій діяльності підприємства та ефективне управління ресурсами.

Чистий фінансовий результат підприємства у 2021 році був збитковим і склав - 213,2 тис. грн. У 2022 році чистий прибуток склав 23,70 тис. грн, а у 2023 році зріс до 147,1 тис. грн. Зростання чистого прибутку на 360,3 тис. грн (-169,00%) свідчить про поліпшення фінансових показників підприємства і досягнення стабільного прибутку.

Аналіз механізму формування фінансових результатів діяльності ТОВ «Капела-Радомисль» за 2021-2023 роки показує, що підприємство зазнало значних змін у своїй діяльності. Зростання чистого доходу у 2023 році свідчить про успішні заходи з відновлення і збільшення обсягів реалізації продукції. Поряд з цим, збільшення собівартості реалізованої продукції вказує на зростання витрат на виробництво. Зменшення інших операційних витрат демонструє ефективне управління витратами. Поліпшення фінансових результатів до оподаткування та зростання чистого прибутку свідчать про позитивні зміни у фінансовій діяльності підприємства, що дозволяє йому досягати стабільного прибутку та покращувати свою фінансову стійкість.

2.3. Аналіз та оцінка грошових потоків та платоспроможності ТОВ «Капела-Радомисль»

Оцінка ефективності фінансового стану підприємства ТОВ «Капела-Радомисль» базується на аналізі ключових фінансових показників за 2021-2023 роки, а також характеристиці майна та джерел його формування.

В таблиці 2.5 представлено оцінку ліквідності підприємства ТОВ «Капелла-Радомисль».

Аналіз динаміки показників оцінки ліквідності підприємства за період з 2021 по 2023 роки дозволяє зробити кілька важливих висновків. Нормативне значення коефіцієнта покриття становить від 1 до 2. У 2021 році цей показник був на рівні 2,23, що свідчило про достатній рівень ліквідності, оскільки підприємство мало змогу покривати свої короткострокові зобов'язання. Однак у 2021 році коефіцієнт покриття знизився до 1,29, що може свідчити про певні фінансові труднощі або збільшення короткострокових зобов'язань. У 2023 році показник значно зріс до 2,95, що перевищує норматив і свідчить про суттєве покращення ліквідності підприємства. Відхилення коефіцієнта покриття у 2023 році від рівня 2020 року становить +0,72, що є позитивною динамікою.

Таблиця 2.5

Динаміка показників оцінки ліквідності підприємства на кінець року

Показники	Норматив	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р. +,-
		2021	2022	2023	
Коефіцієнт покриття	>1-2	2,23	1,29	2,95	0,72
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,6	0,43	0,15	0,46	0,03
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	0,39	0,12	0,23	-0,16
Чистий оборотний капітал	>0	364,0	126,1	159,7	-204,3

Для коефіцієнта швидкої ліквідності нормативне значення становить більше 0,6. У 2021 році цей показник був на рівні 0,43, що менше нормативу, свідчаючи про недостатню здатність швидко покривати зобов'язання. У 2022 році коефіцієнт знизився до 0,15, що є критично низьким рівнем. Однак у 2023 році показник знову зріс до 0,46, але все ще залишився нижче нормативу. Відхилення коефіцієнта

швидкої ліквідності у 2023 році від рівня 2021 року становить +0,03, що вказує на незначне покращення.

Нормативне значення цього показника більше 0,2. У 2021 році коефіцієнт абсолютної ліквідності був на рівні 0,39, що перевищувало норматив і свідчило про високу здатність підприємства негайно погашати свої зобов'язання. У 2022 році показник різко знизився до 0,12, що нижче нормативу, свідчаючи про серйозні проблеми з ліквідністю. У 2023 році показник піднявся до 0,23, що перевищило норматив, але все ж було нижче рівня 2021 року. Відхилення коефіцієнта абсолютної ліквідності у 2023 році від рівня 2021 року становить -0,16, що є негативною динамікою.

Для чистого оборотного капіталу нормативне значення становить більше 0. У 2021 році цей показник був на рівні 364,0, що свідчило про значний обсяг оборотних активів, які перевищували короткострокові зобов'язання. У 2022 році чистий оборотний капітал знизився до 126,1, що вказує на зменшення обсягу оборотних активів або збільшення зобов'язань. У 2023 році показник піднявся до 159,7, але все ще був значно нижчим за рівень 2021 року. Відхилення чистого оборотного капіталу у 2023 році від рівня 2021 року становить -204,3, що є негативною динамікою.

Загалом, аналіз показників ліквідності підприємства за період 2021-2023 років показує, що підприємство зазнало значних змін у своїй ліквідності. У 2022 році спостерігався спад ліквідності, що може свідчити про фінансові труднощі або зміну в управлінні активами і зобов'язаннями. У 2023 році спостерігається відновлення деяких показників ліквідності, особливо коефіцієнта покриття, який суттєво перевищив нормативні значення. Однак інші показники, такі як коефіцієнт швидкої ліквідності та чистий оборотний капітал, все ще потребують покращення для досягнення стабільної фінансової стійкості підприємства.

Показники ділової активності ТОВ «Капелла-Радомисль» представимо в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Показники ділової активності ТОВ «Капелла-Радомисль»

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р., +/-
	2021	2022	2023	
Коефіцієнт оборотності активів	7,52	8,63	6,77	-0,75
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	32,97	23,67	66,1	33,13
Період погашення кредиторської заборгованості (дні)	10,92	15,21	5,45	-5,47
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	19,36	20,77	26,53	7,17
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	25,77	62,99	29,13	3,36

Аналіз показників ділової активності ТОВ «Капелла-Радомисль» за 2021-2023 роки дозволяє виявити певні тенденції та зміни в ефективності управління активами, зобов'язаннями та капіталом підприємства. У 2021 році коефіцієнт оборотності активів становив 7,52, що вказує на досить високий рівень використання активів для генерування доходу. У 2022 році цей показник зріс до 8,63, що свідчить про ще ефективніше використання активів. Проте, у 2023 році коефіцієнт знизився до 6,77, що може свідчити про зменшення ефективності використання активів або збільшення їх обсягу без відповідного зростання доходу. Відхилення у 2023 році від 2021 року становить -0,75, що вказує на негативну динаміку.

У 2021 році цей коефіцієнт становив 32,97, що означає, що підприємство швидко розраховувалося зі своїми кредиторами. У 2022 році показник знизився до 23,67, що може свідчити про уповільнення розрахунків. Проте у 2023 році коефіцієнт зріс до 66,1, що значно перевищує попередні значення і вказує на дуже швидке погашення кредиторської заборгованості. Відхилення у 2023 році від 2021 року становить +33,13, що є дуже позитивною динамікою. Цей показник доповнює попередній коефіцієнт. У 2021 році період погашення кредиторської заборгованості становив 10,92 дні. У 2022 році цей показник зріс до 15,21 днів, що означає, що підприємство стало витрачати більше часу на погашення своїх зобов'язань. Проте у 2023 році цей період знизився до 5,45 днів, що свідчить про дуже швидке погашення

заборгованості. Відхилення у 2023 році від 2021 року становить -5,47 днів, що також є позитивною динамікою.

У 2021 році коефіцієнт оборотності матеріальних запасів був на рівні 19,36, що свідчить про ефективне управління запасами. У 2021 році цей показник зріс до 20,77, а у 2023 році досяг 26,53, що вказує на ще більш ефективне використання матеріальних запасів. Відхилення у 2023 році від 2021 року становить +7,17, що є позитивною динамікою.

У 2021 році коефіцієнт оборотності власного капіталу становив 25,77, що свідчить про ефективне використання власного капіталу для генерування доходу. У 2022 році цей показник зріс до 62,99, що вказує на значне покращення ефективності. Проте у 2023 році коефіцієнт знизився до 29,13, що все ж є вищим за рівень 2021 року. Відхилення у 2023 році від 2021 року становить +3,36, що є позитивною динамікою, хоча і не таким значним, як у попередні роки.

Загалом, аналіз показників ділової активності ТОВ «Капелла-Радомисль» за 2021-2023 роки свідчить про різноспрямовані тенденції в ефективності управління активами, зобов'язаннями та капіталом. Значне покращення спостерігається у швидкості погашення кредиторської заборгованості та управлінні матеріальними запасами. Проте зниження коефіцієнта оборотності активів у 2023 році вказує на необхідність покращення управління активами. Зниження коефіцієнта оборотності власного капіталу у 2023 році після значного зростання у 2022 році може свідчити про потребу в оптимізації використання власного капіталу для забезпечення стабільного зростання.

Оцінка фінансового стану ТОВ «Капелла-Радомисль» представлено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Динаміка показників платоспроможності (фінансової стійкості) ТОВ «Капелла-Радомисль»

Показники	Нормативне	Роки	Відхилення
-----------	------------	------	------------

	значення	2021	2022	2023	2023 р. до 2021 р., +/-
1. Коефіцієнт бюджетної автономії	$\geq 0,5$	0,56	0,27	0,69	0,13
2. Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування)	≤ 1 , зменшення	1,27	0,37	2,27	1
3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\geq 0,1$	0,88	0,78	0,86	-0,02

Аналіз динаміки показників платоспроможності (фінансової стійкості) ТОВ «Капелла-Радомисль» за період з 2021 по 2023 роки дозволяє зробити висновки про зміни у фінансовому стані підприємства.

Коефіцієнт бюджетної автономії нормативне значення цього коефіцієнта має бути $\geq 0,5$. У 2021 році показник становив 0,56, що свідчило про задовільний рівень фінансової автономії підприємства. У 2022 році коефіцієнт знизився до 0,27, що є критично низьким значенням і вказує на залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Проте, у 2023 році коефіцієнт зріс до 0,69, що перевищує нормативне значення і свідчить про покращення фінансової автономії. Відхилення у 2023 році від 2021 року становить +0,13, що є позитивною динамікою.

Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування) нормативне значення цього показника має бути ≤ 1 , причому зменшення показника є позитивним фактором. У 2021 році коефіцієнт становив 1,27, що свідчило про високу залежність від залучених коштів. У 2022 році показник знизився до 0,37, що є позитивним зрушенням і вказує на значне зменшення залежності від зовнішнього фінансування. Однак у 2023 році коефіцієнт зріс до 2,27, що є значно вище нормативного значення і свідчить про погіршення фінансової стабільності підприємства. Відхилення у 2023 році від 2021 року становить +1, що є негативною динамікою.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу нормативне значення цього показника має бути $\geq 0,1$. У 2021 році коефіцієнт маневреності власного капіталу становив 0,88, що свідчило про високу здатність підприємства ефективно використовувати власний капітал. У 2022 році показник знизився до 0,78, але

залишався значно вище нормативного значення. У 2023 році коефіцієнт становив 0,86, що також свідчить про високу маневреність власного капіталу, але є незначне зниження порівняно з 2021 роком. Відхилення у 2023 році від 2021 року становить - 0,02, що вказує на невелике погіршення.

Аналіз показників платоспроможності ТОВ «Капелла-Радомисль» за період з 2021 по 2023 роки показує змішані тенденції. З одного боку, коефіцієнт бюджетної автономії покращився, що свідчить про зростання фінансової незалежності підприємства. З іншого боку, значне зростання коефіцієнта фінансової стабільності у 2023 році вказує на підвищену залежність від залучених коштів, що є негативною тенденцією. Коефіцієнт маневреності власного капіталу залишався стабільно високим, хоча й з незначним зниженням у 2022 році. Для покращення фінансової стійкості підприємству слід зосередитися на зменшенні залежності від зовнішніх джерел фінансування та підтримці високого рівня маневреності власного капіталу. Це дозволить забезпечити стабільний фінансовий стан та знизити ризики, пов'язані з фінансовою нестабільністю.

Показники оцінки ефективності господарської діяльності ТОВ «Капелла-Радомисль» представимо в таблиці 2.8.

Аналіз показників рентабельності (прибутковості) ТОВ «Капелла-Радомисль» за період з 2021 по 2023 роки дає змогу оцінити ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства та визначити основні тенденції у його розвитку.

Таблиця 2.8

Показники рентабельності (прибутковості) ТОВ «Капелла-Радомисль»

Показники	Оптимальні значення	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р., +/-
		2021	2022	2023	
Коефіцієнт рентабельності господарської діяльності	> 0 (збільшення)	0,93	-2,08	0,44	-0,49
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	> 0 (збільшення)	24,00	-131,28	12,73	-11,27

Коефіцієнт рентабельності виробництва продукції	> 0 (збільшення)	1,07	-2,45	0,56	-0,51
---	------------------	------	-------	------	-------

У 2021 році коефіцієнт рентабельності господарської діяльності становив 0,93, що свідчило про достатню прибутковість діяльності. Проте у 2022 році показник значно знизився до -2,08, що вказує на збитковість господарської діяльності підприємства. У 2023 році коефіцієнт зріс до 0,44, що свідчить про повернення до прибуткової діяльності, хоча рівень прибутковості все ще залишався нижчим за 2020 рік. Відхилення у 2023 році від 2021 року становить -0,49, що є негативною динамікою.

У 2021 році коефіцієнт рентабельності власного капіталу становив 24,00, що свідчило про високу прибутковість використання власного капіталу. Проте у 2022 році показник різко знизився до -131,28, що вказує на значні збитки і дуже низьку ефективність використання власного капіталу. У 2023 році коефіцієнт зріс до 12,73, що є позитивним зрушенням, але все ще не досяг рівня 2021 року. Відхилення у 2023 році від 2021 року становить -11,27, що також є негативною динамікою.

У 2021 році коефіцієнт рентабельності виробництва продукції становив 1,07, що свідчило про прибутковість виробництва. У 2022 році показник знизився до -2,45, що означає збитковість виробництва. У 2023 році коефіцієнт зріс до 0,56, що вказує на повернення до прибуткової виробничої діяльності, хоча рівень прибутковості все ще нижчий за 2021 рік. Відхилення у 2023 році від 2020 року становить -0,51, що є негативною динамікою.

Аналіз показників рентабельності ТОВ «Капелла-Радомисль» за період з 2021 по 2023 роки показує, що підприємство пережило значні фінансові труднощі у 2022 році, що призвело до збитковості. Проте у 2023 році спостерігається певне відновлення прибутковості, хоча рівень рентабельності все ще залишається нижчим за 2021 рік.

Для покращення фінансового стану та забезпечення стабільного зростання рентабельності підприємству слід зосередитися на підвищенні ефективності

управління витратами, покращенні продуктивності виробничої діяльності та оптимізації використання власного капіталу. Це дозволить забезпечити стабільне зростання прибутковості та покращити фінансову стійкість підприємства у довгостроковій перспективі. Отже, оцінка ліквідності та платоспроможності виступає вагомим інструментом визначення фінансового становища підприємства на ринку товарів, капіталів та цінних паперів.

Проведені розрахунки дають можливість підприємству виявляти слабкі місця, визначати негативні чинники, що їх зумовили, та приймати правильні управлінські рішення для забезпечення підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

2.4. Аналіз фінансової привабливості ТОВ «Капела-Радомисль»

Аналіз фінансових показників ТОВ «Капела-Радомисль» за 2021-2023 роки демонструє змішані тенденції, що вказують на як позитивні, так і негативні аспекти фінансової діяльності підприємства. З одного боку, було зафіксовано покращення в ліквідності та зростання фінансової автономії, що свідчить про здатність підприємства ефективно управляти своїми короткостроковими зобов'язаннями та підтримувати певний рівень фінансової незалежності. З іншого боку, зниження ефективності використання активів та власного капіталу, а також зростання залежності від залучених коштів у 2023 році вказують на необхідність подальших заходів для підвищення фінансової стійкості та ефективності управління ресурсами.

Покращення показників ліквідності свідчить про здатність ТОВ «Капела-Радомисль» швидко конвертувати активи у грошові кошти для покриття короткострокових зобов'язань. Зростання коефіцієнта покриття з 2,23 у 2021 році до 2,95 у 2023 році є позитивним сигналом, що підприємство ефективно використовує свої ресурси для забезпечення фінансової стійкості.

Зростання коефіцієнта бюджетної автономії до 0,69 у 2023 році також свідчить

про покращення фінансової незалежності, що зменшує ризики, пов'язані з залежністю від зовнішніх джерел фінансування.

Зниження коефіцієнта оборотності активів до 6,77 у 2023 році вказує на те, що підприємству необхідно переглянути підходи до управління своїми активами. Менша ефективність використання активів може свідчити про затримки у виробничих процесах або неефективне управління оборотними коштами.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу, хоча і покращився у 2022 році до 62,99, але знизився до 29,13 у 2023 році, що вказує на потребу в оптимізації використання власного капіталу, що може включати зниження витрат, підвищення продуктивності та оптимізацію структури капіталу.

Зростання коефіцієнта фінансової стабільності до 2,27 у 2023 році свідчить про збільшення залежності від залучених коштів, що може бути ризиковим у довгостроковій перспективі. Для зменшення цієї залежності підприємству слід зосередитися на збільшенні власних джерел фінансування, таких як нерозподілений прибуток або нові інвестиції.

Аналіз показників рентабельності за 2021-2023 роки вказує на необхідність подальших заходів для покращення прибутковості. Повернення до позитивних значень рентабельності господарської діяльності та власного капіталу у 2023 році є позитивним знаком, проте рівень рентабельності все ще нижчий за 2021 рік.

Для покращення рентабельності ТОВ «Капела-Радомисль» слід зосередитися на:

1. Оптимізації витрат зниження виробничих витрат та оптимізація операційних витрат допоможуть підвищити маржинальність продукції та збільшити чистий прибуток.
2. Підвищенні продуктивності впровадження новітніх технологій та покращення виробничих процесів можуть підвищити продуктивність праці та ефективність використання ресурсів.
3. Розширенні ринків збуту вихід на нові ринки та диверсифікація клієнтської

бази сприятимуть зростанню обсягів продажів та доходів.

Для зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування підприємству слід зосередитися на збільшенні внутрішніх джерел капіталу, таких як нерозподілений прибуток, а також на залученні нових інвестицій. Це дозволить знизити ризики, пов'язані з фінансовою нестабільністю, та забезпечити стійкий розвиток у довгостроковій перспективі.

Аналіз фінансових показників ТОВ «Капела-Радомисль» за 2021-2023 роки свідчить про необхідність впровадження заходів для підвищення ефективності управління ресурсами, зменшення залежності від зовнішнього фінансування та покращення рентабельності. Оптимізація витрат, підвищення продуктивності, розширення ринків збуту та збільшення внутрішніх джерел фінансування сприятимуть забезпеченню стабільного фінансового стану та привабливості для інвесторів у довгостроковій перспективі.

2.5. Напрями покращення фінансового стану ТОВ «Капела-Радомисль»

Для забезпечення подальшого розвитку та покращення фінансового стану ТОВ «Капела-Радомисль» необхідно розробити і впровадити ефективні стратегії та заходи, спрямовані на удосконалення різних аспектів фінансової діяльності підприємства. З огляду на результати аналізу економічних показників і фінансового стану, можна виділити кілька ключових напрямів, що потребують удосконалення.

1. Оптимізація витрат.

Першочерговим завданням є оптимізація витрат на виробництво та операційну діяльність. Необхідно провести детальний аналіз витрат, виявити основні статті витрат, які можна скоротити без шкоди для якості продукції та послуг. Впровадження сучасних методів управління витратами, таких як ABC-аналіз (Activity-Based Costing), дозволить більш точно визначити витрати на кожен етап виробничого процесу та підвищити ефективність використання ресурсів.

2. Інвестиції в оновлення основних засобів.

Для забезпечення довгострокової стійкості та конкурентоспроможності підприємства необхідні інвестиції в оновлення та модернізацію основних засобів. Застаріле обладнання може бути причиною високих виробничих витрат і низької продуктивності. Вкладення в нові технології та обладнання сприятиме підвищенню продуктивності праці, зниженню собівартості продукції та покращенню якості продукції.

3. Покращення управління оборотними активами.

Ефективне управління оборотними активами є важливим елементом фінансової стійкості підприємства. Необхідно оптимізувати запаси, забезпечити своєчасне та ефективне управління дебіторською заборгованістю, скоротити час обороту запасів і зменшити ризики втрати ліквідності. Впровадження системи управління запасами (JIT – Just-In-Time) та вдосконалення політики кредитного контролю допоможе зменшити обсяг дебіторської заборгованості та підвищити ліквідність.

4. Зменшення залежності від короткострокових зобов'язань.

Підвищення фінансової стійкості підприємства потребує зменшення залежності від короткострокових зобов'язань. Необхідно оптимізувати структуру фінансування, збільшити частку власного капіталу та довгострокових зобов'язань у загальній сумі пасивів. Це можна досягти шляхом рефінансування короткострокових кредитів на більш тривалі строки, залучення додаткових інвестицій або випуску корпоративних облігацій.

5. Підвищення рентабельності.

Підвищення рентабельності діяльності підприємства є ключовим напрямом удосконалення фінансового стану. Необхідно впроваджувати заходи для збільшення доходів, такі як розширення асортименту продукції, вихід на нові ринки збуту, підвищення ефективності маркетингових заходів. Зниження виробничих витрат та оптимізація операційних процесів також сприятимуть підвищенню рентабельності.

6. Вдосконалення фінансового планування та контролю.

Необхідно вдосконалити систему фінансового планування та контролю на підприємстві. Це дозволить більш ефективно планувати фінансові ресурси, здійснювати контроль за витратами, оперативно реагувати на зміни у фінансовому стані підприємства. Впровадження сучасних інформаційних систем управління фінансами (ERP-системи) допоможе автоматизувати процеси планування та контролю, забезпечити своєчасне отримання достовірної інформації для прийняття управлінських рішень.

7. Підвищення кваліфікації персоналу.

Інвестиції в навчання та підвищення кваліфікації персоналу є важливим аспектом удосконалення фінансового стану підприємства. Підвищення рівня компетентності працівників у сфері фінансового управління, бухгалтерського обліку, управління виробництвом та маркетингу сприятиме підвищенню ефективності їхньої роботи, що в свою чергу позитивно позначиться на фінансових показниках підприємства.

Отже, реалізація цих напрямів удосконалення дозволить ТОВ «Капела-Радомисль» зміцнити свій фінансовий стан, підвищити ефективність діяльності та забезпечити стабільне зростання у майбутньому. Комплексний підхід до управління фінансами, оптимізація витрат, модернізація виробничих потужностей та ефективне управління активами створять передумови для стійкого розвитку підприємства та підвищення його конкурентоспроможності на ринку.

Для прогнозованого розрахунку економічної ефективності, візьмемо один із запропонованих заходів – інвестиції в оновлення основних засобів. Такий захід спрямований на підвищення продуктивності праці, зниження собівартості продукції та покращення якості продукції (табл. 2.9).

Таблиці 2.9

Вихідні дані

Назва	Значення
-------	----------

Поточна вартість основних засобів	177,4 тис. грн
Заплановані інвестиції в оновлення	50 тис. грн
Очікуване зростання продуктивності праці	15%
Очікуване зниження собівартості продукції	10%
Очікуване зростання обсягу реалізації	10%
Чистий дохід від реалізації продукції у 2023 році:	13690,1 тис. грн
Собівартість реалізованої продукції у 2023 році	12415,5 тис. грн

1. Зростання чистого доходу від реалізації продукції. Очікуване зростання обсягу реалізації продукції становить 10%. Чистий дохід після впровадження заходу:

$$13690,1 \text{ тис. грн.} \times 1,10 = 15059,11 \text{ тис. грн.}$$

2. Зниження собівартості продукції. Очікуване зниження собівартості продукції становить 10%. Собівартість після впровадження заходу:

$$12415,5 \text{ тис. грн.} \times 0,90 = 11173,95 \text{ тис. грн.}$$

3. Розрахунок валового прибутку. Валовий прибуток до впровадження заходу:

$$13690,1 \text{ тис. грн.} - 12415,5 \text{ тис. грн.} = 1274,6 \text{ тис. грн.}$$

Валовий прибуток після впровадження заходу:

$$15059,11 \text{ тис. грн.} - 11173,95 \text{ тис. грн.} = 3885,16 \text{ тис. грн.}$$

4. Додатковий валовий прибуток:

$$3885,16 \text{ тис. грн.} - 1274,6 \text{ тис. грн.} = 2610,56 \text{ тис. грн.}$$

5. Інвестиційні витрати. Інвестиції в оновлення основних засобів: 50 тис. грн

6. Прогнозований чистий прибуток. Прогнозований чистий прибуток після впровадження заходу:

$$147,1 \text{ тис. грн.} + 2610,56 \text{ тис. грн.} - 50 \text{ тис. грн.} = 2707,66 \text{ тис. грн.}$$

В результаті інвестицій в оновлення основних засобів на суму 50 тис. грн, прогнозується значне підвищення економічної ефективності діяльності підприємства ТОВ «Капела-Радомисль». Очікується збільшення чистого прибутку до 2707,66 тис. грн, що свідчить про високу економічну ефективність даного заходу. Таким чином, інвестиції в оновлення основних засобів є доцільними та перспективними для забезпечення сталого розвитку підприємства.

Висновки до розділу 2

ТОВ «Капелла-Радомисль» є товариством з обмеженою відповідальністю, яке було засноване 6 липня 2000 року. За час своєї діяльності підприємство зарекомендувало себе як надійний учасник ринку нерухомості. Розмір статутного капіталу фірми становить 26 200,00 грн, що забезпечує фінансову основу для здійснення операційної діяльності. На момент останнього оновлення даних, яке відбулося 16 травня 2024 року, підприємство не перебуває в процесі припинення, що свідчить про його стабільний стан та продовження активної діяльності. Основним видом діяльності ТОВ «Капелла-Радомисль» є надання в оренду та експлуатація власного чи орендованого нерухомого майна (КВЕД 68.20). Це включає в себе широкий спектр послуг, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням нерухомості, що може включати як комерційну, так і житлову нерухомість.

Діагностика фінансово-економічного стану ТОВ «Капелла-Радомисль» за 2021-2023 роки дозволяє зробити кілька важливих висновків про діяльність підприємства, виявити ключові тенденції розвитку та окреслити перспективи покращення фінансового стану. Чистий дохід підприємства у 2023 році зріс на 33,83% порівняно з 2021 роком, що свідчить про ефективні заходи з відновлення і збільшення обсягів реалізації продукції. Це може бути результатом розширення ринків збуту або підвищення попиту на продукцію. Підприємство пододало збитки 2021 року, досягнувши чистого прибутку у 2022 та 2023 роках. Зростання чистого прибутку на 360,3 тис. грн (-169,00%) свідчить про ефективне управління ресурсами та позитивні зміни у фінансовій діяльності.

Аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «Капелла-Радомисль» за 2021-2023 роки демонструє суттєве покращення фінансових показників підприємства. Зростання чистого доходу, відновлення чистого прибутку, покращення оборотності активів та ефективне управління витратами свідчать про позитивні зміни у діяльності підприємства. Проте, для забезпечення довгострокової фінансової

стійкості та подальшого зростання, підприємству необхідно зосередитися на оптимізації витрат, інвестиціях у модернізацію основних засобів та зменшенні залежності від короткострокових зобов'язань. Загалом, ТОВ «Капела-Радомисль» має позитивні перспективи для подальшого розвитку та зміцнення свого фінансового стану. Загалом, для забезпечення стабільного розвитку та фінансової стійкості ТОВ «Капела-Радомисль» слід зосередитися на поліпшенні управління ліквідністю, зменшенні залежності від зовнішніх джерел фінансування, підвищенні ефективності використання активів та покращенні рентабельності, що дозволить підприємству забезпечити стабільне зростання та конкурентоспроможність на ринку.

Для удосконалення фінансового стану ТОВ «Капела-Радомисль» необхідно реалізувати кілька ключових напрямів. Перш за все, варто інвестувати в оновлення та модернізацію основних засобів, що підвищить продуктивність і якість продукції, сприятиме збільшенню обсягів реалізації та зниженню собівартості. Оптимізація витрат, зокрема операційних, допоможе знизити загальні витрати та підвищити рентабельність. Управління оборотними активами має бути спрямоване на зменшення часу обороту запасів і дебіторської заборгованості, що покращить ліквідність підприємства. Залучення додаткових фінансових ресурсів через кредити, лізинг або емісію акцій дозволить забезпечити стабільне фінансування та розширити виробничі потужності. Покращення якості фінансового планування та аналізу допоможе точніше прогнозувати фінансові результати, оцінювати ризики та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Очікуваними результатами від реалізації цих заходів є зростання чистого прибутку, підвищення рентабельності, покращення ліквідності та загальної фінансової стійкості підприємства, що дозволить ТОВ «Капела-Радомисль» досягти стабільного розвитку, підвищити конкурентоспроможність і забезпечити довгостроковий успіх на ринку.

ВИСНОВКИ

Узагальнення теоретичних основ та дослідження особливостей аналізу фінансового стану підприємства та шляхи його покращення надало можливість зробити наступні висновки.

1. У сучасних умовах ведення господарської діяльності підприємств, фінансовий стан є ключовою характеристикою, яка визначає їхню конкурентоспроможність та перспективи розвитку. Його оцінка є необхідною для прийняття обґрунтованих фінансових рішень, спрямованих на оптимізацію витрат, збільшення прибутковості та ринкової вартості підприємства. Різні категорії користувачів, включаючи власників, інвесторів, банки, партнерів, податкові органи та страхові компанії, потребують достовірної та своєчасної інформації про фінансовий стан підприємства для ефективного прийняття рішень. Аналіз наукових джерел показує, що фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Він є інтегральним результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів. Тому фінансовий стан підприємства є об'єктом фінансового управління, результатом фінансово-господарської діяльності та відображає його здатність забезпечувати стабільне функціонування в поточному періоді та перспективи у майбутньому. Різні наукові підходи, можна визначити, що фінансовий стан підприємства не слід ототожнювати лише зі стійкістю чи прибутковістю. Важливо враховувати комплекс показників, які відображають загальні результати діяльності підприємства. Таким чином, фінансовий стан підприємства є багатогранною характеристикою, яка включає різні аспекти його діяльності та визначає здатність підприємства до стійкого розвитку в умовах сучасної ринкової економіки.

2. Класифікація фінансового аналізу підприємств є складною багаторівневою

системою, яка відображає різні аспекти діяльності підприємства та відповідає потребам різноманітних користувачів аналітичної інформації. Основні види фінансового аналізу поділяються на внутрішній та зовнішній, з метою врахування інтересів власників, менеджерів, інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Внутрішній аналіз забезпечує управлінські потреби підприємства, спрямований на максимізацію прибутку та мінімізацію ризиків, тоді як зовнішній аналіз надає оцінку фінансової стабільності та привабливості для зовнішніх партнерів. Фінансовий аналіз може бути класифікований за такими ознаками, як об'єкти дослідження, суб'єкти, мета, рівень автоматизації, часовий період, обсяг дослідження, організаційна система, просторове охоплення, достатність, інформаційні джерела, періодичність, критеріальна база, спосіб відбору даних та часовий напрямок. Такий багатогранний підхід до фінансового аналізу дозволяє всебічно оцінити фінансовий стан підприємства, визначити основні проблеми та розробити ефективні стратегії для покращення його діяльності. Зокрема, комплексний підхід до фінансового аналізу, що включає як ручні, так і автоматизовані методи, дозволяє отримати детальну картину фінансової діяльності підприємства, ідентифікувати фактори, що впливають на його фінансовий стан, і приймати обґрунтовані управлінські рішення. Інтеграція ретроспективного, поточного та перспективного аналізів сприяє виявленню тенденцій та прогнозуванню майбутніх фінансових результатів, що є ключовим для сталого розвитку підприємства. Чітко структурована система фінансового аналізу є важливим інструментом для ефективного управління підприємством, забезпечуючи стабільність, конкурентоспроможність та зростання в сучасних умовах економічної діяльності.

3. Оцінка ефективності фінансового стану підприємства є критично важливим елементом управління та стратегічного планування. Вона охоплює комплекс різноманітних показників і методів аналізу, які допомагають отримати повне уявлення про фінансове здоров'я підприємства та його здатність забезпечувати

стабільний розвиток. Один із ключових аспектів оцінки фінансового стану – це використання фінансових коефіцієнтів. Такі відносні показники дозволяють детально аналізувати різні аспекти діяльності підприємства, такі як ліквідність, рентабельність, оборотність активів та фінансова стійкість. Завдяки понад 200 різним показникам, які можуть бути розраховані на основі фінансової звітності, можна гнучко адаптувати аналіз до конкретних потреб і цілей підприємства. При цьому важливо розуміти, що фінансові коефіцієнти мають обмежену інформативність самі по собі і потребують правильного тлумачення в контексті конкретного підприємства та його галузі. Оцінка майнового стану підприємства базується на аналізі балансу, що дозволяє оцінити склад, структуру та динаміку майна і джерел формування капіталу. Використання прийомів горизонтального і вертикального аналізу допомагає зрозуміти зміни в майновому стані підприємства та визначити їхні причини. Такий підхід дозволяє виявити основні тенденції у структурі активів та пасивів підприємства. Методичні засади оцінки ефективності фінансового стану підприємства базуються на комплексному підході, який включає різноманітні аспекти фінансової діяльності. Використання фінансових коефіцієнтів, аналіз майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності, прибутковості та ділової активності дозволяє отримати повне уявлення про фінансове здоров'я підприємства. Це, своєю чергою, сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень та забезпечує стабільний розвиток підприємства в довгостроковій перспективі.

4. Нормативно-правове забезпечення включає сукупність нормативних актів, законів і внутрішніх документів, які регулюють діяльність підприємства, визначають його правове становище, внутрішню структуру та відносини, що виникають в процесі його діяльності. Основним документом у сфері бухгалтерського обліку є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Додатково організація обліку грошових коштів здійснюється на підставі інших нормативних документів, таких як НП(С)БО 1, різні закони щодо податкових і фінансових аспектів, та правила, встановлені Національним банком України.

Ефективне нормативно-правове та інформаційне забезпечення створює необхідні умови для проведення глибокого аналізу фінансового стану підприємства, що є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та забезпечення його стабільного розвитку.

5. ТОВ «Капелла-Радомисль» є товариством з обмеженою відповідальністю, яке було засноване 6 липня 2000 року. За час своєї діяльності підприємство зарекомендувало себе як надійний учасник ринку нерухомості. Розмір статутного капіталу фірми становить 26 200,00 грн, що забезпечує фінансову основу для здійснення операційної діяльності. На момент останнього оновлення даних, яке відбулося 16 травня 2024 року, підприємство не перебуває в процесі припинення, що свідчить про його стабільний стан та продовження активної діяльності. Основним видом діяльності ТОВ «Капелла-Радомисль» є надання в оренду та експлуатація власного чи орендованого нерухомого майна (КВЕД 68.20). Це включає в себе широкий спектр послуг, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням нерухомості, що може включати як комерційну, так і житлову нерухомість.

6. Діагностика фінансово-економічного стану ТОВ «Капела-Радомисль» за 2021-2023 роки дозволяє зробити кілька важливих висновків про діяльність підприємства, виявити ключові тенденції розвитку та окреслити перспективи покращення фінансового стану. Чистий дохід підприємства у 2023 році зріс на 33,83% порівняно з 2021 роком, що свідчить про ефективні заходи з відновлення і збільшення обсягів реалізації продукції. Це може бути результатом розширення ринків збуту або підвищення попиту на продукцію. Підприємство подолато збитки 2021 року, досягнувши чистого прибутку у 2022 та 2023 роках. Зростання чистого прибутку на 360,3 тис. грн (-169,00%) свідчить про ефективне управління ресурсами та позитивні зміни у фінансовій діяльності.

7. Аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «Капела-Радомисль» за 2021-2023 роки демонструє суттєве покращення фінансових показників підприємства. Зростання чистого доходу, відновлення чистого прибутку, покращення оборотності

активів та ефективне управління витратами свідчать про позитивні зміни у діяльності підприємства. Проте, для забезпечення довгострокової фінансової стійкості та подальшого зростання, підприємству необхідно зосередитися на оптимізації витрат, інвестиціях у модернізацію основних засобів та зменшенні залежності від короткострокових зобов'язань. Загалом, ТОВ «Капела-Радомисль» має позитивні перспективи для подальшого розвитку та зміцнення свого фінансового стану. Загалом, для забезпечення стабільного розвитку та фінансової стійкості ТОВ «Капела-Радомисль» слід зосередитися на поліпшенні управління ліквідністю, зменшенні залежності від зовнішніх джерел фінансування, підвищенні ефективності використання активів та покращенні рентабельності, що дозволить підприємству забезпечити стабільне зростання та конкурентоспроможність на ринку.

8. Аналіз фінансових показників ТОВ «Капела-Радомисль» за 2021-2023 роки свідчить про наявність як позитивних, так і негативних тенденцій у фінансово-господарській діяльності підприємства. З одного боку, покращення показників ліквідності та фінансової автономії свідчать про здатність підприємства ефективно управляти своїми короткостроковими зобов'язаннями та підтримувати певний рівень фінансової незалежності. З іншого боку, зниження ефективності використання активів та власного капіталу, а також зростання залежності від залучених коштів у 2023 році вказують на необхідність подальших заходів для підвищення фінансової стійкості та ефективності управління ресурсами. Для покращення фінансової привабливості ТОВ «Капела-Радомисль» необхідно зосередитися на кількох ключових аспектах: підприємству слід переглянути підходи до управління своїми активами, щоб забезпечити їх більш ефективне використання для генерування доходу; оптимізація витрат, підвищення продуктивності та розширення ринків збуту сприятимуть збільшенню прибутковості підприємства, що включає впровадження новітніх технологій та покращення виробничих процесів; підприємству слід зосередитися на збільшенні власних джерел фінансування, таких як нерозподілений прибуток та нові інвестиції, що дозволить знизити ризики, пов'язані з фінансовою

нестабільністю; підтримання високого рівня маневреності власного капіталу та зменшення коефіцієнта фінансової стабільності сприятимуть зниженню залежності від залучених коштів і забезпечать стійкий фінансовий стан. Загалом, ТОВ «Капела-Радомисль» має потенціал для подальшого зростання та розвитку. Впровадження запропонованих заходів дозволить підприємству підвищити свою фінансову стійкість, забезпечити стабільне зростання прибутковості та покращити фінансову привабливість для інвесторів у довгостроковій перспективі.

9. Для удосконалення фінансового стану ТОВ «Капела-Радомисль» необхідно реалізувати кілька ключових напрямів. Перш за все, варто інвестувати в оновлення та модернізацію основних засобів, що підвищить продуктивність і якість продукції, сприятиме збільшенню обсягів реалізації та зниженню собівартості. Оптимізація витрат, зокрема операційних, допоможе знизити загальні витрати та підвищити рентабельність. Управління оборотними активами має бути спрямоване на зменшення часу обороту запасів і дебіторської заборгованості, що покращить ліквідність підприємства. Залучення додаткових фінансових ресурсів через кредити, лізинг або емісію акцій дозволить забезпечити стабільне фінансування та розширити виробничі потужності. Покращення якості фінансового планування та аналізу допоможе точніше прогнозувати фінансові результати, оцінювати ризики та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Очікуваними результатами від реалізації цих заходів є зростання чистого прибутку, підвищення рентабельності, покращення ліквідності та загальної фінансової стійкості підприємства, що дозволить ТОВ «Капела-Радомисль» досягти стабільного розвитку, підвищити конкурентоспроможність і забезпечити довгостроковий успіх на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова О.В. Аналіз витрат операційної діяльності підприємства: автореф. дис. На здобуття наук ступеня канд.. екон. наук: спец. 08.00.09 «бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами діяльності)». Київ, 2015. 20 с.
2. Адирова Т. І. Проблеми управління витратами на матеріальне забезпечення та шляхи їх подолання на виробничому підприємстві. Економіка та держава. 2012. № 12. С. 71-73.
3. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. для самот. вивчення дисципліни / Г.М. Азаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко М-во освіти і науки України. К.: Знання, 2009. 299 с.
4. Аксьонова Т.М., Гулько Л.Г. Фінансові ресурси підприємства: оптимізація структури капіталу // Сучасні підходи, методи і моделі в управлінні фінансами: II Всеукраїнської наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених, 14-15 травня 2019 р. / МОНУ, Хмельницький нац. ун-т, Ін-т економіки та управління. Хмельницький, 2019. Т.2. С. 7-8.
5. Андрющенко І.С. Класифікація витрат операційної діяльності на підприємствах ресторанного господарства // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг [Текст] : зб. наук. праць : у 2 ч. Вип. 1 (11) /Харк. держ. ун-т харч. та торг. Х. : ХДУХТ, 2010. С. 216–224.
6. Андрющенко Н. С. Формування інформації про адміністративні витрати в управлінському обліку. Облік і фінанси АПК. 2010. № 1. С. 42-46.
7. Безверхий К. Сучасні підходи до вдосконалення обліку непрямих витрат на збут, рекламу і маркетинг. Бухгалтерський облік і аудит. 2010. № 12. С. 14-19.
8. Біла О.Г. Фінанси підприємств: навч. посібник / О.Г. Біла. – Львів: Магнолія, 2009. 383 с.
9. Бланк, І. Фінансовий механізм управління ефективністю операційних витрат підприємства // Фінанси України. 2000. № 4. С. 32–38.

10. Буряк П.Ю. Фінансово-економічний аналіз: навчальний посібник. К.: Професіонал, 2019. 529 с.
11. Буряковський В.В. Фінанси підприємств: [навч. посібник]. К.: Кондор, 2007. 358 с.
12. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. URL: <http://dt-kt.net/books/book13/chapter-96/> (дата звернення: 18.05.2024).
13. Бутинець Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. № 1(22). С. 11–18.
14. Галайко А.Є. Теоретичні основи аналізу фінансового стану підприємства та його прогнозування. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/36226/1/Stratehichnyi%20rokhvytok%20Ukrainy%20heneruvannia%2C%20impleme ntatsiia%2C%20raelizatsiia_2023-88-89.pdf (дата звернення 01.05.2024).
15. Гладких Т.В. Фінансовий облік : навч. посіб. Полтав. ун-т споживчої кооп.. К. : ЦНЛ, 2007. 479 с.
16. Гончаров А.Б. Фінансовий менеджмент : навч. посібник. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2003. 240 с.
17. Господарський кодекс України, Відомості Верховної Ради України від 16.01.2003 № 436-IV / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 01.05.2024).
18. Грещак М.Г., Гордієнко В.М., Коцюба О.С. та ін. Управління витратами : Навч. посіб. / За заг. ред. Грещака М.Г. К.: КНЕУ, 2015.
19. Давидович І.Є. Управління витратами: навчальний посібник К.: Центр учбової літератури, 2017. 320 с.
20. Даценко Г.В., Мізернюк А.А. Дослідження окремих аспектів аналізу показників фінансової звітності підприємства // Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: збірник наукових праць всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ

КНТЕУ, 2015. 146 с.

21. Денисенко М.П. Заходи покращення фінансового стану підприємства у сучасних умовах господарювання. Економіка і держава. 2019. № 12. С. 61-65.

22. Дьордяй В.П., Макарович В.К. Аналіз операційних витрат на підприємствах енерготоргівельної галузі. Бухгалтерський облік, аналіз, аудит та оподаткування : тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої Дню науки (м. Житомир, 15–17 травня 2019 року). Житомир : ЖДТУ, 2019. С. 302.

23. Дьордяй В.П., Макарович В.К. Класифікація операційних витрат підприємств енерготоргівельної галузі // Глобальні та національні проблеми економіки: Електронне наукове видання. Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2017. Випуск 17. С. 826-830. URL: <http://global-national.in.ua/issue-17-2017> (дата звернення: 15.04.2024).

24. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатов; За ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченка М. Г. К.: КНЕУ, 2018. 540 с.

25. Захарова Н.Ю. Методичні підходи щодо оцінки фінансового стану підприємства. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2013. № 2 (3). С. 128–133.

26. Іванець М., Бойко І. Підходи до аналізу фінансових результатів підприємства. Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті : програма і матеріали 80 міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів, 10–11 квітня 2014 р. К. : НУХТ, 2014. Ч. 3. С. 71-72.

27. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / К.В. Ізмайлова. К.: МАУП, 2020. 152 с.

28. Качмарик Я.Д., Верещинська О.В. Витрати підприємства та шляхи їх оптимізації // Науковий вісник НЛТУ : збірник науковотехнічних праць. Львів, 2017. 17.4. С.174-177.

29. Когут У.І. Критерії класифікації витрат підприємства // Вісник НУ

«Львівська політехніка». URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Menegment/2008_624/08.pdf (дата звернення: 17.04.2024).

30. Левицька І.О. Управлінський облік і аудит витрат на постачання та передачу електричної енергії енергопостачальних компаній України дис. канд. ек. наук: 08.00.09. Київ, 2015. 294 с.

31. Литвин Б. М., Стемальмах М.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Б. М. Литвин, М. В. Стельмах. К. : «Хай-Тек Прес», 2008. 336 с.

32. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. Посібник К.: КНЕУ, 2019. 132с.

33. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч. посібн. К.:Вища школа, 2003. 280 с.

34. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП), виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2012 року / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_063 (дата звернення 01.05.2024).

35. Міжнародний стандарт фінансової звітності, виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2012 року / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010 (дата звернення 01.05.2024).

36. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. URL: http://www.minfin.gov.ua/document/237457/19_IAS8_IFRS_2009_GVT.pdf. (дата звернення: 14.04.2024).

37. Мних Є.В. Аналіз фінансового стану і фінансових результатів діяльності підприємств : навчальний посібник К.: НМК ВО. 2015. 421 с.

38. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник / Є.В. Мних. К.: знання, 2011. 630 с.

39. Московчук А. Т., Талах В. І., Талах Т. А., Ткачук І. М. Аналіз

господарської діяльності : Практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Гадяк Ж. В., 2013. 226 с.

40. Мочаліна З. М., Поспелов О.В. Методичний інструментарій та сучасні проблеми аналізу фінансових результатів. Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. 2011. № 98. С. 221–227.

41. Мочерний С.В. Економічна теорія: посібник для студентів вищих закладів освіти. К.: Видав. Центр «Академія», 2005. 640 с.

42. Навольська Н. В. Теоретичні аспекти забезпечення економічної ефективності діяльності підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 18. С. 266-271.

43. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 01.05.2024).

44. Олексів І. Б. Аналіз ефективності діяльності підприємства на засадах узгодження інтересів груп економічного впливу. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2012. № 1. С. 209-214.

45. Омельченко О.В., Швед В.В., Штифлюк В.В. Про деякі питання оцінки фінансового стану підприємства. Інфраструктура ринку. 2022. № 68. С. 145-150.

46. Осипова Т.В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання. Управління розвитком. 2012. № 1. С. 82-84.

47. Остап'юк Н. А. Методика оцінки фінансового стану підприємства в умовах інфляції. Вісник ЖДТУ. 2011. № 1(55). С. 127–129.

48. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 21.04.2024).

49. Павлюк І.О. Управління прибутком підприємств в умовах сьогодення. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. №1.С.84-88.

50. Панченко К.М., Богач Л.В. Сучасні проблеми обліку фінансових

результатів діяльності транснаціональних корпорацій. ECONOMICS. 2019. №4. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.04.29.html> (дата звернення: 05.04.2024)

51. Перерва П. Г., Кравчук А. В. Ефективність як економічна категорія. Вісник НТУ «ХП». Серія: Економічні науки. 2018. № 15 (1291). С. 137-143.

52. Побережець О. В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства : [моногр.] / О. В. Побережець. – Херсон : Видавництво : Грінь Д. С., 2016. – 500 с.

53. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д., Булгакова С.О., Куліш А.П. Фінанси підприємств : підручник, 6. вид., перероб. та доп. Київ : КНЕУ, 2006. 552 с.

54. Полегенька М. А. Теоретична сутність економічної категорії «ефективність». Агросвіт. 2016. № 10. С. 69-74.

55. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення 01.05.2024)

56. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання : підручник [3-тє вид., переробл. і доповн.]. К. : Знання, 2008. 630 с.

57. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 р. за № 27/4248. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 15.05.2024).

58. Романова Т.В., Даровський Є.О. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах. Ефективна економіка. 2015. –№ 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3976> (дата звернення 01.05.2024).

59. Рудніченко Є. М. Перспективи використання нетрадиційних методів управління витратами на вітчизняних промислових підприємствах // Економіка та

управління підприємствами. 2015. С. 40–46.

60. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. Посібник. К.: Знання, 2007. 654 с.

61. Савицька О. М., Салабай В. О. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та результативності аналітичних досліджень. Ефективна економіка : Електронне наукове фахове видання. 2019. № 6. URL: http://www.economy. nauka.com.ua/pdf/6_2019/57.pdf (дата звернення: 14.05.2024).

62. Сарапіна О., Кутишенко Я. Вдосконалення обліку фінансових результатів. Матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернетконференції «Інститут бухгалтерського обліку і аудиту в Україні, контроль та аналіз в умовах глобальних економічних змін». 2014. URL: http://sophus.at.ua/publ/2014_04_17_kampodilsk/sekcija_2_2014_04_17_18/vdoskonalen nja_obliku_finansovikh_re zultativ/52-1-0-896 (дата звернення: 14.04.2024).

63. Свистун Л.А., Левкова Р.М. Удосконалення системи управління витратами підприємства в умовах нестабільної економіки // Економіка і регіон. 2017. №4. С. 59–62.

64. Свідерська І.М., Варченко О.О. Удосконалення системи управління фінансовими ресурсами вітчизняних молокопереробних підприємств. Інноваційна економіка. 2017. 9-10 [71]. С. 118–124.

65. Святенко С.В., Богдан М.О. Управління фінансовими результатами малих підприємств. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. Випуск 6 (23). С. 385-392.

66. Сілічева Н. Є. Сутність Due Diligence (Дью Ділідженс) і можливі перспективи розвитку в Україні. Економічний простір. 2018. №45. С. 288–291.

67. Сотник І., Таранюк Л. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Суми: Університетська книга, 2018. 572 с.

68. Сур Ю. В. Розробка комплексної методики аналізу фінансового стану

підприємства: кваліфікаційна робота бакалавра: спец. 072 – Фінанси, банківська справа та страхування; наук. кер. О. Г. Малій; Харків: ДБТУ, 2023. 62с.

69. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: навч. посібник, 4-е вид., стереотип. Львів : Новий Світ-2000, 2006. 344 с.

70. Фальченко О.О., Артеменко О.І. Особливості формування фінансових результатів. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Технічний прогрес та ефективність виробництва. 2015. № 26. С. 154-157.

71. Фінанси підприємств : навч. посіб. / за ред. Аніловської Г.Я., Висоцької І.Б. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 440 с.

72. Фокін О. К. Оцінка стану витрат великих промислових підприємств як об'єкта управління та економічного аналізу. Вісник ЖДТУ. 2019. № 1(87). С. 117-127.

73. Чичуліна К. В., Чапча І. О. Формування оптимальної системи управління витратами підприємства (на прикладі ПРАТ «Полтавський машинобудівний завод»). Ефективна економіка. 2019. № 1.

74. Швиданенко Г.О., Олесею О.І. Сучасні технології діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія. Київ : КНЕУ, 2002.

75. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент : підручник / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-тім. Т. Шевченка. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2013. 375 с.

76. Шкиря А. С. Напрями поліпшення фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки. Modern problems in science. 2022. С. 89 – 91.

77. Яріш П. М., Касьянова Ю.В. Методи проведення аналізу фінансових результатів діяльності організацій. Управління розвитком. 2013. № 4(144). С. 159–162.

78. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. Т. 29(68), № 3. С. 173-180.

79. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. № 3. Т. 29 (68). С. 173–180.

ДОДАТКИ